

Omavalvontasuunnitelma

Rikun ryhmäkotien asumisyksikkö

Sisällysluettelo

Johdanto.....	2
1 Palveluntuottajaa, palveluyksikköä ja toimintaa koskevat tiedot.....	4
1.1 Palveluntuottajan ja palveluyksikön perustiedot	4
1.2 Palvelut, toiminta-ajatus, arvot ja toimintaperiaatteet	5
2 Omavalvontasuunnitelman laatiminen ja julkaiseminen	12
2.1 Laatiminen ja päivittäminen	12
2.2 Omavalvontasuunnitelman nähtävilläolo ja julkaiseminen	13
3 Asiakas- ja potilasturvallisuus	14
3.1 Palvelujen laadulliset edellytykset	14
3.2 Vastuu palvelujen laadusta	17
3.3 Asiakkaan ja potilaan asema ja oikeudet.....	18
3.4 Potilas- ja sosiaaliasiavastaavan tehtävät ja yhteystiedot:	27
3.5 Muistutusten ja kanteluiden käsittely	29
3.6 Säännöllisesti kerättävän ja muun palautteen huomioiminen	31
3.7 Henkilöstö.....	33
3.8 Asiakas- ja potilastyöhön osallistuvan henkilöstön riittävyyden seuranta ...	38
3.9 Monialainen yhteistyö ja palvelun koordinointi.....	39
3.10 Toimitilat, välineet ja lääkinnälliset laitteet	40
3.11 Tietojärjestelmät ja teknologian käyttö.....	47
3.12 Asiakas- ja potilastietojen käsittely ja tietosuoja	51
3.13 Lääkehoitosuunnitelma.....	54
3.14 Infektioiden torjunta	55
4 Omavalvonnan riskienhallinta	57
4.1 Riskienhallinnan vastuut, riskien tunnistaminen ja arvioiminen	57
4.2 Riskienhallinnan keinot sekä epäkohtien ja puutteiden käsittely.....	61
4.3 Riskienhallinnan seuranta, raportointi ja osaamisen varmistaminen	65
4.4 Ostopalvelut ja alihankinta.....	67
4.5 Valmius- ja jatkuvuudenhallinta	67
5 Omavalvonnan toimeenpano ja toteutumisen seuranta	69
5.1 Toimeenpano.....	69
5.2 Toteutumisen seuranta ja raportointi	69
6 Omavalvontasuunnitelman hyväksyntä.....	71

Johdanto

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (741/2023) astui voimaan 1.1.2024. Lain mukaan palvelutuottajan on valvottava oman ja alihankkijansa toiminnan laatua ja asianmukaisuutta sekä asiakas- ja potilasturvallisuutta.

Kaikkien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelunjärjestäjien sekä niiden sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien, jotka antavat palveluja useammassa kuin yhdessä palveluyksikössä, pitää laatia toiminnastaan omavalvontaohjelma. Pirkanmaan hyvinvointialueen omavalvontaohjelma löytyy [Laatu ja omavalvonta - pirha.fi](https://www.pirha.fi/laatu-ja-omavalvonta) -sivuilta.

Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto Valvira on antanut 14.5.2024 määräyksen omavalvontasuunnitelman laatimisesta ja seurannasta. Määräys on voimassa myös 1.1.2026 jälkeen Lupa- ja valvontaviraston aloitettua toiminnan.

Palveluntuottaja laatii jokaiselle palveluyksikölleen omavalvontasuunnitelman, joka kattaa kaikki palvelut, jotka tuotetaan palveluyksikössä tai sen lukuun.

Omavalvontasuunnitelman laajuus ja sisältö määräytyvät palveluyksikössä tuotettavien palvelujen ja toiminnan laajuuden mukaan.

Omavalvontasuunnitelma on työväline, jonka avulla varmistetaan toiminnan laatua, asianmukaisuutta ja turvallisuutta sekä seurataan asiakas- ja potilastyöhön osallistuvan henkilöstön riittävyttä omavalvonnallisin menetelmin. Omavalvontasuunnitelmaan sisällytetään kuvaus vaaratapahtumien ilmoitus- ja oppimismenettelystä.

Palveluyksikön lähiesihenkilöt vastaavat suunnitelman laatimisesta, toteuttamisesta ja seurannasta yhteistyössä henkilöstön kanssa. Omavalvontasuunnitelman hyväksyy palvelulinjojen määritellyt vastaavat viranhaltijat. Omavalvontasuunnitelma päivitetään toiminnan oleellisesti muuttuessa, mutta vähintään kerran vuodessa.

Palveluntuottajan on laadittava omavalvontasuunnitelma sähköisesti. Suunnitelma on julkaistava julkisesti, esimerkiksi tietoverkossa, ja pidettävä nähtävänä palveluyksikössä. Suunnitelmassa kuvatun toiminnan toteutumista on seurattava

Pirkanmaan hyvinvointialue

ennalta määritellyin mittarein. Havaitut puutteet on korjattava viivytyksettä. Seurannasta laaditaan selvitys, ja sen perusteella tehtävät muutokset julkaistaan nähtäville.

Pirkanmaan hyvinvointialueen oman palvelutuotannon omavalvontasuunnitelmat ja seurannasta laaditut selvitykset löytyvät verkkosivuilta:

[Omavalvontasuunnitelmat - pirha.fi](https://pirha.fi/omavalvontasuunnitelmat).

Omavalvontasuunnitelma sisältää linkkejä sekä asiakkaalle, että henkilöstölle.

Henkilöstölle tarkoitetut linkit avautuvat vain Pirkanmaan hyvinvointialueen henkilöstölle.

1 **Palveluntuottajaa, palveluyksikköä ja toimintaa koskevat tiedot**

1.1 **Palveluntuottajan ja palveluyksikön perustiedot**

Palveluntuottaja

Pirkanmaan hyvinvointialue

PL 272, 33101 Tampere

kirjaamo@pirha.fi

Kirjaamon käyntiosoite: Nivelitie 5, G-rakennus (1. krs)

Y-tunnus

3221308–6

Palveluyksikön nimi

Rikun ryhmäkotien asumisyksikkö

Palveluyksikköön kuuluvat palvelupisteet/etäpalvelut ja yhteystiedot

Rikun ryhmäkotien asumisyksikkö

Rekolantie 11, 36200 Kangasala

- Orvokintupa p. 050 469 9719
- Sammalpirtti p. 050 547 5803
- Karpalokoti p. 050 550 2338
- Sairaanhoidaja (Orvokintupa) p. 050 469 9718
- Sairaanhoidaja (Sammalpirtti ja Karpalokoti) p. 040 133 6584

Palvelu ja asiakasryhmät, joille palvelua tuotetaan ja asiakaspaikkamäärä

Ympärivuorokautinen palveluasuminen, ikäihmiset

- Orvokintupa, 16 paikkaa
- Karpalokoti ja Sammalpirtti, 26 paikkaa

Palveluyksikön vastuuhenkilö-/t

Janni Kuivanen, osastonhoitaja, janni.kuivanen@pirha.fi, p. 040 133 6586

Katri Nieminen, palvelupäällikkö, katri.t.nieminen@pirha.fi, p. 040 335 7604

1.2 Palvelut, toiminta-ajatus, arvot ja toimintaperiaatteet

Palvelut ja toiminta-ajatus

Pirkanmaan hyvinvointialueen asumisen palveluiden vastuualue tuottaa pitkäaikaista ja lyhytaikaista ympärivuorokautista palveluasumista sekä laitoshoidtoa hyvinvointialueen ikääntyneille asukkaille. Asiakkaat ohjautuvat asumisen palveluihin asiakasohjaajan tekemän kokonaisvaltaisen palvelutarpeen arvioinnin ja sen pohjalta tehdyn palvelupäätöksen perusteella. Sosiaalihuoltolain (1301/2014) mukaisia asumisen palveluita järjestetään henkilöille, jotka erityisestä syystä tarvitsevat apua tai tukea asumisessa tai asumisensa järjestämisessä.

Rikun ryhmäkotien asumisyksikkö tarjoaa ikääntyneille henkilöille ympärivuorokautista palveluasumista (42 paikkaa).

Ympärivuorokautisella palveluasumisella tarkoitetaan asumista yhteisöllistä toimintaa tarjoavassa esteettömässä ja turvallisessa asumispalveluyksikössä, jossa asiakkaalla on oma asunto. Ympärivuorokautinen palveluasuminen on tarkoitettu ikäihmiselle, jonka asuminen omassa kodissa ei enää suju kotihoidon, perhehoidon tai yhteisöllisen asumisen avulla. Hoitoa ja huolenpitoa saa henkilöstöltä vuorokaudenajasta riippumatta myös äkilliseen tarpeeseen. Ympärivuorokautisessa palveluasumisessa asiakkaan palvelut järjestetään yksilöllisen palvelu- ja hoitosuunnitelman mukaisesti.

Ympärivuorokautisen palveluasumisen yksikössä asiakas voi elää ja asua turvallisesti omien toiveidensa ja tottumustensa mukaisesti. Asiakas voi halutessaan osallistua esimerkiksi ulkoiluun, liikkumiseen, kulttuuriin ja harrastamiseen.

Arvot ja toimintaperiaatteet

Ikäihmisten asumisen palveluissa huomioidaan ikäihmisten palveluja ohjaava lainsäädäntö ja laatusuosituksot sekä toimitaan Pirkanmaan hyvinvointialueen yhteisten arvojen mukaisesti. Hyvinvointialueen arvot ovat ihmisläheisyys, luottamus vastuullisuus ja yhdenvertaisuus.

Asumisen palveluiden toimintaa ohjaa myös Ikäihmisten palveluiden palvelulupaus: "Meillä jokainen kohtaaminen on yksilöllinen ja lämmin. Tuemme sinua arjessa voimavarasi huomioiden."

Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä työskennellään Pirkanmaan hyvinvointialueen arvoja kunnioittaen. Henkilöstö on lisäksi kuvannut asumisyksikön omat arvot seuraavasti:

1. Olemme töissä asukkaitamme varten (ihmisläheisyys)

Sitoudumme työskentelemään Pirkanmaan hyvinvointialueen strategian mukaisesti, noudatamme työnantajan ohjeita ja toimimme ammatillisesti.

2. Vuorovaikutuksemme on rakentavaa (vastuullisuus)

Keskustelemme asioista ratkaisuja etsien ja mielipiteitä kuunnellen. Luomme yhdessä ympärillemme positiivisuutta, ymmärrystä, lempeyttä ja kannustusta.

3. Työskentelemme ammattitaidolla (luottamus)

Huolehdimme osaamisestamme, työmme on asiakaslähtöistä sekä suunnitelmallista, asukkaan tarpeet huomioivaa.

4. Olemme ylpeitä yksiköstämme (yhdenvertaisuus)

Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä osataan. Sekä asukkaamme että henkilökuntamme voivat hyvin.

Pirkanmaan hyvinvointialueen arvot ja palvelulupaus on käsitelty ja niistä keskustellaan yhdessä henkilökunnan kanssa asumisyksikön viikoittaisissa palavereissa.

Asumisyksikön omat ja Pirkanmaan hyvinvointialueen arvot ovat myös kiinnitettynä nähtäville henkilökunnan taukotiloihin.

Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä ympärivuorokautista palveluasumista tarjotaan kolmessa ryhmäkodissa: Karpalokodissa, Sammalpirtissä ja Orvokintuvassa. Asiakkaat ovat vuokrasuhteessa omaan huoneeseensa ja sisustavat huoneen mieleisekseen turvallisuus huomioiden. Huoneen varusteluun kuuluu sähkösäätöinen sänky, hygieniapatja sekä peitto ja tynny. Myös liinavaatteet sekä pyyhkeet ja hygieniatarvikkeet, kuten hammasharja ja -tahna, kampa, pesuaineet ja perusvoiteet kuuluvat talon tarjontaan. Erikoisshampoot ja -voiteet, partakone, papiljotit ja muut omat kauneudenhoitotarvikkeet asiakkaiden tulee kuitenkin hankkia itse. Asiakkaat

pukeutuvat omiin vaatteisiin, joiden tulisi olla helppohoitoisia ja nimikoituja. Sisätiloissa asukkaita ohjataan käyttämään tukevia sisäkengiä tai liukuestesukkia. Myös ulkovaatteet ja kengät eri vuodenaikoihin ovat asukkaiden itse huolehdittavia.

Asiakashuoneesta asiakas maksaa vuokraa vuokrasopimuksen mukaisesti.

Tuloselvityksen perusteella määräytyvä asiakasmaksu puolestaan kattaa hoidon ja hoivan, ateriat, turvallisuusjärjestelmät, perushygieniatarvikkeet, puhtaanapito- sekä pyykkihuoltopalvelut. Lääkekustannukset sekä esimerkiksi jalkahoito ja parturi eivät sisälly asiakasmaksuun, vaan ne maksetaan erikseen. Lääkekustannukset huomioidaan vähennyksenä asiakasmaksussa. Lisätietoa asiakasmaksujen määräytymisestä löydät osoitteesta: pirha.fi/asiakkaalle/asiakasmaksut

Rikun ryhmäkotien asumisyksikön asiakkaat tarvitsevat kokonaisvaltaista ympärivuorokautista apua päivittäisissä toimissa, toimintakyvyn ylläpitämisessä sekä sairauksien hoidossa. Asiakas osallistuu ryhmäkotien yhteisölliseen toimintaan omien toiveidensa ja toimintakykynsä mukaisesti. Henkilöstö kannustaa ja avustaa asukasta mukaan yhteisölliseen toimintaan: henkilöstö mm. avustaa apuvälineiden käytössä, jotta asiakas pääsee liikkumaan ja osallistumaan yhteiseen toimintaan, kannustaa ruokailemaan yhteisesti muiden asiakkaiden seurassa ja innostaa osallistumaan ohjattuun toimintaan. Asiakkaan voinnin hiipuessa elämän loppuvaiheen hoito toteutetaan omassa tutussa ympäristössä asiakkaan omia toiveita kunnioittaen.

Asiakkaiden hoitoon ja hoivaan osallistuu moniammatillinen henkilöstö, jotka yhdessä asiakkaan kanssa rakentavat juuri hänen tilanteeseensa sopivan hoito- ja hoivakokonaisuuden: esimerkiksi arkitoimintojen ammattilaisena toimii päivittäinen lähi- ja sairaanhoitajista sekä hoiva-avustajista koostuva hoitohenkilökunta, toimintakykyä ylläpitää ja liikkumiskyvyn haasteita ratkaisee konsultoitava fysioterapeutti, sosiaalista ja kulttuurista hyvinvointia edistävät kulttuuri- ja päivätoiminnan ohjaaja ja sairauksien hoitotasapainoa seuraa omalääkäri yhdessä sairaanhoitajan kanssa.

Asiakasta kannustetaan olemaan aktiivisesti mukana oman hoitonsa suunnittelussa. Asiakkaan suostumuksella suunnitteluun osallistuvat myös läheiset, jotka osaavat kertoa asiakkaiden elämänkaaresta ja merkittävistä tapahtumista sen varrella. Tietoja kirjataan ylös Elämän puu -huoneentauluun, josta asukkaalle merkityksellisiä asioita osataan ottaa huomioon päivittäisessä kanssakäymisessä.

Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä asiakkaalle nimetään omahoitaja. Omahoitajan tehtävänä on asiakkaan asioiden kokonaisvaltainen selvittäminen ja hoitaminen sekä yhteydenpito läheisten kanssa sovitun mukaisesti. Varsinaisen omahoitajan lisäksi asiakkaalle nimetään varaomahoitaja. Varaomahoitajan tehtävänä on huolehtia asiakkaan asioista, kun omahoitaja on estynyt sekä tehdä yhteistyötä omahoitajan kanssa asiakkaan asioiden hoitamiseksi. Omahoitajan tehtävistä on laadittu tehtäväkuva henkilöstön omahoitajatyöskentelyä ohjaamaan.

Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä toimitaan omasairaanhoitajamallin mukaisesti, jonka tavoitteena on edistää asiakkaan asioiden hoitamista ja ylläpitoa.

Omasairaanhoitaja toimii omahoitajuuden tukena.

Omasairaanhoitaja:

- vastaa asiakkaan hoidon kokonaisuudesta yhdessä omahoitajan, lääkärin ja muun hoitohenkilökunnan kanssa.
- huolehtii yhdessä omahoitajan kanssa hoito- ja palvelusuunnitelman ajantasaisuudesta sekä hoitoneuvotteluiden järjestämisestä ohjeen mukaisesti
- osallistuu lääkärinkierrolle asukkaan asioihin perehtyneenä
- huolehtii osaltaan yhteydenpidosta asiakkaan ja hänen läheisensä kanssa (esimerkiksi hoitopäätöksiä tehtäessä tai asukkaan voinnin oleellisesti muuttuessa)

Asiakkaan tarpeet ja toiveet kartoitetaan muuttovaiheessa tutustuttaessa ja tulohaastattelun yhteydessä, ja niitä päivitetään arjessa esiintulleiden seikkojen sekä esimerkiksi toimintakykyarvioiden ja hoitosuunnitelmien päivittämisen yhteydessä.

Terveyden- ja sairaanhoito Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä

Rikun ryhmäkotien asumisyksikkö asukkaiden terveyden- ja sairaanhoidosta vastaa yksikön hoitava lääkäri, joka on yksilöity Rikun ryhmäkotien asumisyksikön lääkehoitosuunnitelmassa. Hoitava lääkäri vastaa asukkaan terveystilanteen lääketieteellisestä selvittelystä, kokonaisvaltaisen hoidon ja kuntoutuksen suunnittelusta sekä toteutuksesta yhteistyössä hoitohenkilökunnan ja kanssa sekä osallistuu yhteistyöhön omaisten kanssa. Lääkäri käy ryhmäkodeissa lähikierrolla 4–6 viikon

välein ja muutoin lääkärinkierrot hoidetaan puhelimitse joka toinen viikko. Hoitava lääkäri on myös hoitohenkilökunnan konsultoitavissa puhelimitse virka-aikana erikseen osoitettuina aikoina.

Kotihoidon ja palveluasumisen lääkärikäyntien maksu

Pirkanmaan hyvinvointialue perii maksun lääkärikäynneistä kotihoidon, yhteisöllisen asumisen ja ympärivuorokautisen palveluasumisen asukkailta 1.10.2025 alkaen. Lääkärikäynnin maksu on 28,20 euroa käynniltä, ja se peritään korkeintaan kolme kertaa vuodessa. Maksu kerryttää maksukattoa. Maksu ei sisälly kotihoidon tai palveluasumisen kuukausimaksuun, vaan siitä lähetetään erillinen lasku. Maksu koskee vain lääkärin lähikäyntejä. Lisätietoa asiakasmaksuista ja hinnastosta on saatavilla Pirkanmaan hyvinvointialueen verkkosivuilla: [Asiakasmaksut - pirha.fi](https://asiakasmaksut.pirha.fi)

Virka-ajan ulkopuolella äkillisissä tilanteissa konsultoidaan päivystävää lääkäriä yksikön ohjeen mukaisesti. Henkeä uhkaavissa tilanteissa apua pyydetään yleisestä hätänumerosta. Asukkaan terveyden- ja sairaanhoidon tavoitteena kuitenkin on, että muuttuviin tilanteisiin varaudutaan ennalta ja äkillisetkin muutokset voinnissa voidaan hoitaa ryhmäkodissa.

Asukkailla on mahdollisuus käyttää Pirkanmaan hyvinvointialueen hammashoidon, kotisairaalan, hoitotarvikejakelun, apuvälinelainaamon ja haavahoitajan palveluita. Hoitava lääkäri voi määrätä asukkaan myös erikoissairaanhoidon piiriin.

Elämän loppuvaiheen hoito Rikun ryhmäkodeilla

Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä elämän rajallisuus kohdataan kunnioittavasti ja ammattitaitoisesti. Elämän loppuvaiheeseen ulottuvista toiveista keskustellaan jo ryhmäkotiin saavuttaessa, esimerkiksi ensimmäisessä hoitoneuvottelussa. Asiakkaan ajatukset kuolemasta ja mahdollinen hoitotahto on tärkeää saattaa hoitohenkilökunnan ja lääkärin tietoon, jotta ne voidaan ottaa huomioon hoitoa suunniteltaessa sekä hoitopäätöksiä tehtäessä.

Palliativisella eli oireenmukaisella hoidolla tarkoitetaan kuolemaan johtavaa tai henkeä uhkaavaa sairautta sairastavan potilaan ja hänen läheistensä aktiivista

kokonaisvaltaista hoitoa, jolla pyritään ehkäisemään ja lievittämään kärsimystä ja vaalimaan elämänlaatua.

Palliatiivisella hoitolinjalla tarkoitetaan sairauden vaihetta, jossa taudin kulkuun ei enää voida olennaisesti vaikuttaa ja hoidon ensisijainen päämäärä on lievittää kärsimystä ja vaalia elämänlaatua. Palliatiivinen hoito eli oireita lievittävä hoito kuuluu kaikkiin sairauden vaiheisiin hoitolinjasta riippumatta.

Saattohoito on osa palliatiivista hoitoa, ja se ajoittuu oletetun kuolinhetken välittömään läheisyyteen (viimeisiin päiviin tai viikkoihin).

Hoitolinjaus määrittelee hoidon tavoitteen, joka turvaa potilaalle hänen arvojensa ja toiveidensa mukaisen mutta lääketieteellisesti perustellun parhaan mahdollisen hoidon.

Palliatiivisella hoitolinjauksella ilmaistaan tilannetta, jossa sairauden ennusteeseen ei enää voida vaikuttaa sairauskohtaisella hoidolla tai potilas ei sitä toivo ja hoidon tavoitteena ovat elämän laadun vaaliminen ja oireiden lievittäminen.

Saattohoitopäätöksellä ilmaistaan palliatiivisen hoitolinjan vaihe, jossa hoidetaan kuolevaa potilasta

Hoidon rajauksista tunnetuin lienee päätös pidättäytyä elvytysryityksistä. Päätös ei rajaa pois muita hoitomuotoja kuin elvytyksen. Muut hoidon rajaukset (esim. pidättäytyminen antibiootista tai sairaalasiirroista) tulee tarvittaessa erikseen tehdä ja kirjata.

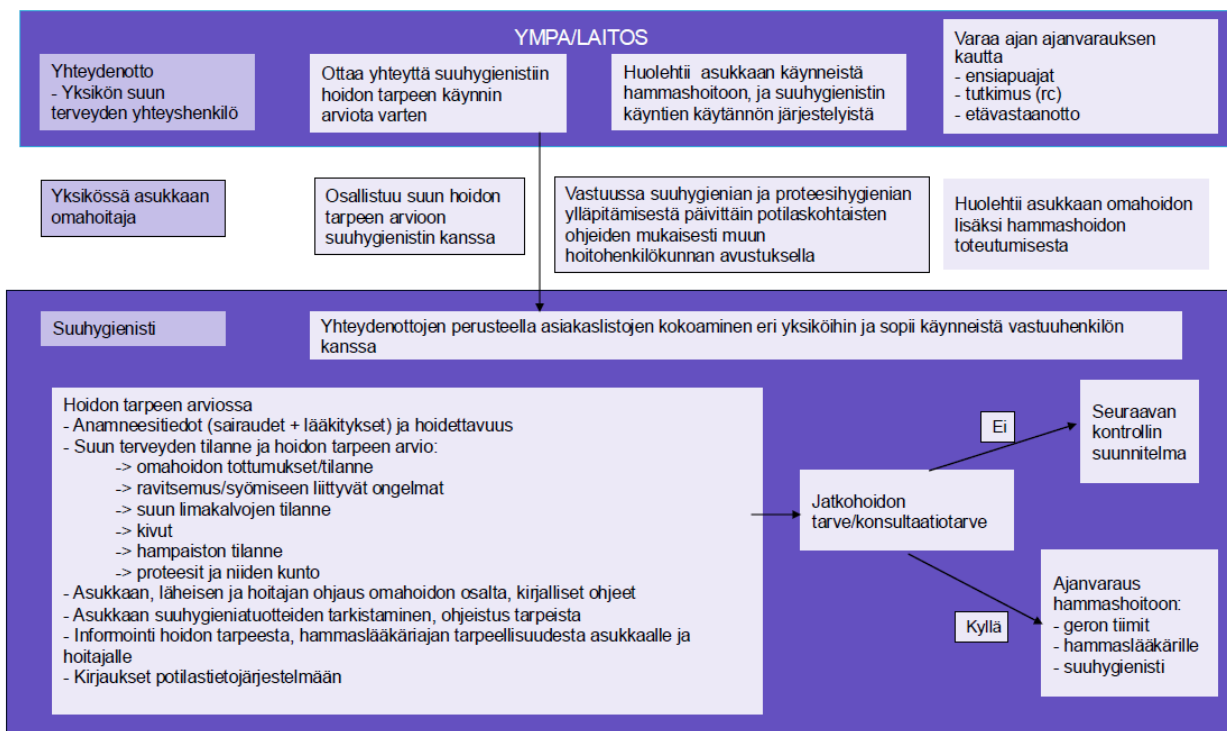
(lähde: [Palliatiivinen hoito ja saattohoito \(kaypahoito.fi\)](https://kaypahoito.fi))

Asiakkaan terveydentilan heikentymiseen ja muutoksiin voinnissa varaudutaan mahdollisimman ja kuoleman hetkellä. Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä noudatetaan elämän loppuvaiheen hoitotyöstä laadittuja toimintaohjeita sekä asiakkaan yksilöllisiä, lääkärin määrittelemiä hoito-ohjeita.

Suun terveydenhuolto Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä

Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä hampaiden ja suun terveyden hoidossa toimitaan Pirkanmaan hyvinvointialueen suugeriatriksen hoidon toimintamallin mukaisesti.

Pirkanmaan hyvinvointialue

Suugeriatriksen hoidon toimintamalli, 2026

Ruokahuolto ja ravitsemus Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä

Rikun ryhmäkotien asumisyksikköön ruuan toimittaa ateria- ja siivouspalvelut tuottava Voimia Oy. Ruoka lämmitetään asumisyksikön keittiössä Voimia Oy:n työntekijöiden toimesta, josta se toimitetaan lämpökärryissä ryhmäkotien jakelukeittiöihin. Keittiön ruokapalvelutyöntekijä valmistaa ruuan tarjoiluvalmiiksi ja hoitohenkilökunta annostelee sen asiakkaille.

Asiakkailla on jakelukeittiössä henkilökohtaiset ruokakortit, joista käy ilmi ruokavalio, ruokailun avun tarve sekä mieltymykset ja tottumukset eri aterioilla. Korttien lisäksi hoitohenkilökunta selvittää ja huomioi päivittäin asukkaiden toiveita ruuan, ruokajuoman sekä ruoka-annosten suhteen, jotta asukkailla on mahdollisuus vaikuttaa ruokailuunsa.

Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä aamupala tarjotaan joustavasti klo 8–10, lounas klo 12, päiväkahvi klo 14.30, päivällinen klo 16 ja iltapala klo 19–21 välillä. Ruokailu tapahtuu yhteisesti ruokasalissa tai yksityisesti asukkaan omassa huoneessa.

Tarvittaessa asiakas saa hoitohenkilökunnalta apua ruokailuun.

Asiakkailla saattaa olla terveydentilansa takia ravitsemuksen erityistarpeita, jotka ovat tärkeä tunnistaa, arvioida ja huomioida ryhmäkotien arjessa. Ravitsemuksen tunnistetut erityispiirteet ja -tarpeet kirjataan hoito- ja palvelusuunnitelmaan ja ravitsemustilaa seurataan säännöllisellä painon seurannalla ja MNA-ravitsemusarviointia hyödyntäen. Lisäksi hoitohenkilöstön päivittäinen arviointi ruokailuista, esimerkiksi ruokahalusta sekä ruokailun ja nielemisen sujuvuudesta auttaa puuttumaan ravitsemuksen muutoksiin nopeasti. Ravitsemuksen suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan ja hyödynnetään valtakunnallinen Vireyttä seniorivuosiin – ikääntyneiden ruokasuositus. Asukkaan ravitsemuskysymyksiä lähestytään moniammatillisesti esimerkiksi hammashoidon tai puheterapeutin palveluita hyödyntäen.

2 Omavalvontasuunnitelman laatiminen ja julkaiseminen

2.1 Laatiminen ja päivittäminen

Omavalvontasuunnitelman laatimisen / päivittämisen toteuttaminen

Omavalvontasuunnitelman laatii yksikön esihenkilö yhdessä henkilöstön kanssa. Omavalvontasuunnitelman asiakokonaisuuksia käsitellään yksikön arjessa, palaverissa, toimintatapaohjeistusten päivittyessä ja esimerkiksi kouluttautumisen yhteydessä, kun koulutuksen oppeja sovelletaan käytännössä. Omavalvontasuunnitelman tekemiseen/päivittämiseen osallistuu koko henkilökunta: esihenkilö, sairaanhoitajat, lähihoitajat ja hoiva-avustajat sekä muut yksikössä säännöllisesti työskentelevät työntekijät.

Omavalvonnan suunnittelusta ja seurannasta vastaava henkilö ja yhteystiedot

Janni Kuivanen, osastonhoitaja, janni.kuivanen@pirha.fi

Omavalvontasuunnitelman päivitys

Rikun ryhmäkotien asumisyksikön omavalvontasuunnitelman päivityksestä vastaa yksikön vastuhenkilö. Omavalvontasuunnitelma päivitetään, kun toiminnassa tai ohjeistuksissa tehdään muutoksia tai kehittämistoimenpiteitä esimerkiksi havaittujen

epäkohtien, kehitettyjen omavalvonnan toimintamallien tai palautteiden perusteella. Omavalvontasuunnitelma tarkistetaan ja päivitetään palveluyksikössä vähintään kerran vuodessa.

Osastonhoitaja Janni Kuivanen esihenkilönä vastaa yksikön omavalvontasuunnitelman tarkistamisesta ja päivittämisestä. Suunnitelma päivitetään tietojen muuttuessa ja vähintään kerran vuodessa.

2.2 Omavalvontasuunnitelman nähtävilläolo ja julkaiseminen

Omavalvontasuunnitelmat ovat yksiköiden toiminnan luonteeseen soveltuvalla tavalla asiakkaiden / potilaiden, omaisten ja omavalvonnasta kiinnostuneiden saatavilla ja ne julkaistaan hyvinvointialueen verkkosivuilla.

Palveluyksiköiden omavalvontasuunnitelmat julkaistaan Pirkanmaan hyvinvointialueen verkkosivuilla ([Omavalvontasuunnitelmat - pirha.fi](https://omavalvontasuunnitelmat.pirha.fi)).

Rikun ryhmäkotien asumisyksikön omavalvontasuunnitelma on nähtävillä tulosteena Sammalpirtin ja Karpalokodin ulko-oven läheisyydessä.

Omavalvontasuunnitelmia seurataan mm. hoitoon tai palveluun liittyvien vaaratapahtumien ja epäkohtien seurantaindikaattoreiden avulla. Keskeiset havainnot ja niitä seuranneet toimenpiteet kirjataan raporteihin, jotka julkaistaan neljä kertaa vuodessa vastuualueittain. Raportit ovat löydettävissä sivulta [lkäihmisten ja vammaisten palvelujen omavalvontasuunnitelmat - pirha.fi](https://lkaihmisten-ja-vammaisten-palvelujen-omavalvontasuunnitelmat-pirha.fi) kunkin vastuualueen suunnitelmien jälkeen. Raportti löytyy tulosteena myös asumisyksiköstä omavalvontasuunnitelman yhteydestä.

3 Asiakas- ja potilasturvallisuus

Asiakas- ja potilasturvallisuuden johtaminen perustuu oikeaan ja reaaliaikaiseen tilannekuvaan. Johtajien ja esihenkilöiden tulee tietää, mitä heidän vastuullaan olevassa toiminnassa tapahtuu, mitkä ovat keskeiset ongelmat ja mitkä ovat toimintaa uhkaavat keskeiset riskit.

Keskeisiä tiedon lähteitä ovat asiakkaiden ja potilaiden antama palaute, työntekijöiden tekemät asiakas- ja potilasturvallisuusilmoitukset, muistutukset, kantelut, sekä Potilasvakuutuskeskukselle tehtyt potilasvahinkoilmoitukset. Johtamisessa noudatetaan vastuun ja oikeudenmukaisuuden kulttuurin periaatteita.

3.1 Palvelujen laadulliset edellytykset

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen on oltava laadukkaita, asiakas- ja potilaskeskeisiä, turvallisia ja asianmukaisesti toteutettuja. Osaava ja palveluyksikön omavalvontaan sitoutunut henkilöstö on keskeinen tekijä palvelujen laadun ja asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamisessa ja palvelujen kehittämisessä.

Pirkanmaan hyvinvointialueen ikäihmisten palvelut tarjoavat asiakkailleen laadukkaita ja yhdenvertaisia palveluja. Palvelujen laatua ja asiakasturvallisuutta seurataan säännöllisesti hyödyntäen käytössä olevia seurantavälineitä. Palveluja kehitetään järjestelmällisesti seurannan tulosten ja saatujen asiakas- ja työntekijäpalautteiden perusteella.

RAI

Pirkanmaan hyvinvointialueen ikäihmisten palvelujen laadun seurannassa keskeinen seurantaväline on RAI-järjestelmä. RAI-järjestelmää hyödynnetään asiakkaiden palvelutarpeiden selvittämisessä, palvelujen tarpeenmukaisessa kohdentamisessa ja hoito-, kuntoutus- sekä palvelusuunnitelman laatimisessa. Lyhenne RAI tulee englanninkielisistä sanoista Resident Assessment Instrument, suomeksi asiakkaan arviointiväline.

RAI- järjestelmä on standardoitu tiedonkeruun ja havainnoinnin välineistö, jonka sisältämät kysymykset perustuvat kansainvälisesti tutkittuun tietoon. Hyvinvointialueilla on lakisääteinen velvollisuus käyttää iäkkään henkilön palvelutarpeiden ja toimintakyvyn selvittämisessä RAI- arviointivälineistöä (Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn... 980/2012, 16 §).

Ikäihmisten palveluissa henkilöstön RAI- arviointiosaamista vahvistetaan nimettyjen kehittämissuunnittelijoiden pitämien säännöllisten koulutusten ja yksikkökohtaisten RAI- vastuuhenkilöiden tarjoaman tuen avulla. RAI- laatutavoitteiden toteutumisasiaportit käsitellään kootusti ikäihmisten palvelujen laajennetussa johtoryhmässä neljännesvuosittain ja kohdennetusti vastuuyksiköiden johtotiimeissä.

Pirkanmaan hyvinvointialueella on yhteisesti sovitut toimintamallit laatutavoitteiden saavuttamiseksi. Asumisen palveluissa seurataan säännöllisesti seuraavien RAI- laatutavoitteiden toteutumista:

- Asiakas on osallistunut arviointiin, tavoitteena yli 80% asiakkaista
- Asiakas on ilmaissut hoidon ja palvelun tavoitteet, tavoitteena yli 70% asiakkaista
- Asiakkaan elämässä on hänelle mieluisaa sisältöä/aktiviteettia, tavoitteena yli 90% asiakkaista
- Asiakkaalla ei ole kovaa päivittäistä kipua, tavoitteena alle 2% asiakkaista
- Käynnit päivystyksessä vähenevät (90 vrk:n aikana), tavoitteena alle 3% asiakkaista
- Hyvä ravitsemus (BMI alle 24 ja laihtuu), tavoitteena alle 14% asiakkaista

Lisätietoa henkilöstölle: [iRAI LTCF laatutavoitteet ja tavoitetasot 2025.pdf](#)

Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä on 25.10.2024 laadittu toimenpidesuunnitelma RAI-laaturavoitteiden saavuttamiseksi.

Toimenpidesuunnitelman yhteenveto ja tärkeimmät osa-alueet:

- 1. Suhtautuminen ja asenne – esihenkilön johdolla käytävä yhteinen keskustelu ja työn merkityksellisyyden ymmärtäminen**

- RAI-asioiden esillä pitäminen yksikön viikkopalaverissa (laatutavoitteiden läpikäynti, raporttien tarkastelu, ohjeistusten läpikäynti)
- Työajan osoittaminen RAI-työhön

2. Osaamisen lisääminen – RAI-perehdytysprosessin läpivienti uusien työntekijöiden osalta ja yhteinen RAI-asioiden käsittely työyhteisössä

- RAI-asiat esillä viikkopalavereissa
- RAI-verkostotapaamisten hyödyntäminen
- Kouluttautuminen ja kurssit

3. Uusien työtapojen löytäminen – asenneilmapiirin ja työkuulttuurin muutoksen edistäminen

- Työn keventämisen mahdollisuus esim. työkyvyn tukena
- RAI-arviointien tekeminen yksikössä liikkuen, haastatellen, enemmän yhdessä asukkaan kanssa

Lisäksi asumisyksikkö osallistuu RAI-arvioinnin aputyökalun testaamiseen marraskuusta 2025 alkaen. Aputyökalun tavoitteena on edistää RAI-laatutavoitteiden saavuttamista. RAI-laatutavoitteita tarkastellaan myös lähipalvelualueen ympärivuorokautisen asumispalveluiden johtotiimissä palvelupäällikön johdolla.

HaiPro on asiakas- ja potilasturvallisuutta vaarantavien vaaratapahtumien raportoinnin sähköinen työkalu. Palvelujen laadun keskeisiä HaiPro -seurannan mittareita ovat lääkehoitoon, tapaturmiin, onnettomuuksiin ja väkivaltaan liittyvät vaaratilanneilmoitukset. Lisäksi tiedonkulkuun ja tiedonvälitykseen liittyviä epäkohtailmoituksia seurataan säännöllisesti.

Pirkanmaan hyvinvointialueella on tehty Asiakaskokemuksen ja osallistamisen ohjelma vuosille 2023–2025. Asiakaskokemuksen mittaaminen sekä hyödyntäminen on yhtenäistä ja tavoitteellista koko hyvinvointialueella. IKI2035 - ohjelman toimenpiteillä ikääntyneiden palveluja kehitetään toiminnallisina, teknologisin ja digitaalisin ratkaisuin. Tähän kuuluu myös palvelujen verkoston kehittäminen.

Lisätietoa: [Palveluverkko - pirha.fi](https://www.pirha.fi)

Ikäihmisten palveluissa on käytössä voimavaralähtöinen työskentelytapa, joka pohjautuu Pirkanmaan hyvinvointialueen strategiaan ja arvoihin, ikäihmisten palvelujen palvelulupaukseen ja tutkittuun tietoon. Voimavaralähtöisyys on osa kaikkea ikäihmisten palvelujen toimintaa. Tietoa voimavaralähtöisyydestä jaetaan IKI- verkoston kautta, jolloin turvaamme asiakkaiden tasalaatuisen palvelun. Tavoitteena on vahvistaa kuntoutumista edistävää hoitotyötä ja lisätä asiakkaiden toimintakykyä tukevia ratkaisuja. Koko henkilöstö koulutetaan voimavaralähtöiseen työskentelytapaan.

- Voimavaralähtöisen toimintamallin kouluttajat vierailivat Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä 17.12.2025 tiedottamassa henkilöstöä toimintamallin periaatteista ja koulutusmahdollisuuksista. Voimavaralähtöisen toimintamallin valmennuskokonaisuuteen osallistuu keväällä 2026 useita hoitohenkilökunnan jäseniä.

Asumisen palvelujen laatua ja asiakasturvallisuutta ylläpidetään myös ajantasaisilla ja toimintaa ohjaavilla sekä asiakas- että yksikkökohtaisilla suunnitelmilla, huolellisella kirjaamisella, lääkehoidon turvallisilla käytännöillä ja henkilöstön monipuolisella koulutuksella. Asumisen palvelujen yhteistyökumppaneiden tuottamien palvelujen laatua ja asiakasturvallisuutta seurataan osana päivittäistä toimintaa ja palveluja kehitetään järjestämällä säännöllisesti yhteistyöpalavereja.

3.2 Vastuu palvelujen laadusta

Pirkanmaan hyvinvointialueella ikäihmisten asumisen palveluiden vastuualue on osa ikäihmisten palveluiden toimialuetta. Palvelujohtaja vastaa asumisen palveluiden kokonaisuudesta ja palvelupäällikkö oman vastuuyksikkönsä asumisen palveluiden johtamisesta, toiminnasta, toimintojen kehittämistä, taloudesta ja tuloksellisuudesta palvelulinjan ja toimialueen yhteisten linjausten mukaisesti. Palvelujohtaja toimii vastuuyksiköiden palvelupäällikköiden esihenkilönä ja palvelupäällikkö vastuuyksikkönsä esihenkilöiden esihenkilönä. Asumisen palveluiden toimintayksikköä johtaa esihenkilö.

Esihenkilön nimi ja sähköposti: Janni Kuivanen, janni.kuivanen@pirha.fi

Palvelupäällikön nimi ja sähköposti: Katri Nieminen, katri.t.nieminen@pirha.fi

Pirkanmaan hyvinvointialueen kaikilla yksiköillä on nimetty esihenkilö. Esihenkilön asianmukainen koulutus, kokemus ja ammattitaito varmistetaan ja tarkistetaan rekrytointivaiheessa. Esihenkilö johtaa ja valvoo palvelutoimintaa varmistaen, että se täyttää lain edellytykset ja laatuvaatimukset. Tämä toteutuu päivittäisellä toiminnan ohjauksella ja henkilöstön tukemisella, laadun ja asiakasturvallisuuden seurannalla sekä havaitun epäkohdan välittömällä korjaamisella. Valvontaviranomaisten ohjaus ja päätökset otetaan viipymättä huomioon toiminnassa. Esihenkilö varmistaa tarvittavat muutokset toimintakäytäntöihin, ohjeisiin ja henkilöstön tiedottamiseen.

3.3 Asiakkaan ja potilaan asema ja oikeudet

Asiakkaille, potilaille ja läheisille viestitään selkeästi ja sujuvasti turvallisen hoidon, hoivan ja palvelun kannalta tärkeät yhteiset asiat. Asiakkaat, potilaat sekä heidän läheisensä kohdataan inhimillisesti, ammattimaisesti ja luotettavasti.

Asiakasta ja potilasta kuullaan ja hän saa oikeanlaisen palvelun, hoidon tai hoivan oikeaan aikaan. Asiakas ja potilas saa tarvittavat ohjeet palvelun, hoidon ja hoivan turvallisen jatkuvuuden varmistamiseksi.

Asiakkaan palveluihin ja hoitoon pääsyn varmistaminen

Ikäihmisten palveluihin hakeudutaan lähitorin tai palveluneuvonnan kautta. Lähitori ja palveluneuvonta ovat ohjaus- ja neuvontapisteitä ikäihmiselle ja heidän läheisilleen. Digilähitori tuo lähitoritoiminnan kaikkien saataville vuorokauden ympäri. Digilähitorilta löytyy neuvoja ja ohjeita moniin erilaisiin tarpeisiin. Mikäli asiakkaan tilanne edellyttää tarkempaa palvelutarpeen arviointia, asiakas ohjataan asiakasohjaajan arvioon.

Pirkanmaan hyvinvointialueen asiakkaalla on oikeus hyvään ja laadukkaaseen sosiaalihuollon palveluun. Palvelut on tarjottava laissa määrätyssä ajassa. Asiakkaalle on annettava selkeää ja avointa tietoa palvelujen vaihtoehtoista. Asiakasta tulee

kohdella kunnioittavasti hänen ihmisarvonsa, vakaumuksensa ja yksityisyytensä huomioiden.

Ikäihmisten palveluissa asiakkaiden palveluihin ja hoitoon pääsy varmistetaan yhteisesti sovituilla toimintakäytännöillä. Asiakkaat tulevat yksiköihin asiakasohjaajan tekemän palvelupäätöksen perusteella. Asumisen asiakasohjaaja toimii myös asiakkaan sosiaalihuoltolain mukaisena omatyöntekijänä ja huolehtii tarvittaessa osaltaan siitä, että asiakkaan palvelut vastaavat hänen palvelutarvettaan. Palvelupäätös perustuu asiakkaan kokonaisvaltaiseen palvelujen tarpeiden selvitykseen, joka on toteutettu yhdessä asiakkaan ja tarvittaessa hänen läheisensä kanssa.

Hyvinvointialueen asumisen palvelujen pitkäaikaisia ja lyhytaikaisia paikkoja hallinnoidaan paikkahallintajärjestelmän avulla. Asiakasohjaajat näkevät keskitetysti vapaat asumisen paikat ja milloin paikka on valmis vastaanottamaan uuden asiakkaan. Paikkahallintajärjestelmä nopeuttaa sopivan lyhytaikaispaikan löytymistä ja tukee asiakkaan sujuvaa muuttoa pitkäaikaisiin asumisen palveluihin. Järjestelmä vahvistaa myös asiakasohjaajien ja yksiköiden henkilöstön yhteistyötä.

Asiakkaan tiedonsaantioikeuden ja osallisuuden varmistaminen

”Asiakkaalla on oikeus saada selvitys oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan, toimenpidevaihtoehdoista ja niiden vaikutuksista sekä muista asiassa merkityksellisistä seikoista. Asiakas saa tutustua hänestä talletettuihin tietoihin ja pyytää virheellisten tietojen korjaamista. Asiakkaalla on oikeus saada tietoja asianosaisaseman perusteella asiakirjasta, joka voi tai on voinut vaikuttaa hänen asiansa käsittelyyn. Asiakkaalla on velvollisuus antaa sosiaalihuollon järjestämisessä ja toteuttamisessa tarvittavat tiedot. Asiakkaalla on oikeus saada päätös tai sopimus sosiaalihuollon järjestämisestä kirjallisesti. Asiakkaalle on pääsääntöisesti laadittava palvelusuunnitelma.”

Ikäihmisten palveluiden yksikössä tehdään asiakkaan palvelutarpeeseen perustuva yksilöllinen suunnitelma. Asiakkaan palvelujen tarve selvitetään yhteistyössä asiakkaan ja tarvittaessa hänen läheisensä kanssa. Palvelutarpeen arvioinnissa hyödynnetään RAI- arviointijärjestelmää.

Lisätietoa: [Sosiaalihuollon asiakkaan asema ja oikeudet - Sosiaali- ja terveysministeriö](#)

Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä asiakas osallistuu oman hoitonsa suunnitteluun osallistumalla RAI-arvioinnin ja päivittäisen hoidon ja hoivan palvelu- ja hoitosuunnitelman tekemiseen sekä hoitoneuvotteluun. Lääkärin toimesta laaditaan lisäksi terveys- ja hoitosuunnitelma, joka on asiakkaan ja terveydenhuollon ammattilaisen yhdessä laatima suunnitelma. Siihen kirjataan esimerkiksi hoidon tarve, tavoitteet ja keinot. Hyvin laadittu terveys- ja hoitosuunnitelma selkeyttää asiakkaalle hänen hoitonsa tavoitteita ja tukee kaikkien asiakkaan hoitoon osallistuvien työtä.

Asiakkaan toiveita ja mielipiteitä kuunnellaan myös arkipäivän valintojen äärellä, esimerkiksi kysymällä ja kuuntelemalla asiakkaan toivomuksia päivittäistoimissa avustettaessa, ruokailutilanteissa sekä ohjattuun ohjelmaan osallistumisesta. Asiakkaat osallistuvat halutessaan kuukausittaisiin asukaskokouksiin. Asukaskokouskutsut ja muistiot ovat yksikön yhteisten tilojen ilmoitustauluilla.

Rikun ryhmäkotien asumispalvelussa toteutetaan joka toinen vuosi myös kansallinen vanhuspalvelujen asiakastyytyväisyyden seuranta, Kerro palvelustasi -kysely. Kansallinen asiakastyytyväisyyden seuranta sisältyy vanhuspalvelulain uudistukseen. Rikun ryhmäkotien asumisyksikön tehtävänä on huolehtia, että asiakkailla on mahdollisuus vastata Kerro palvelustasi -asiakaskyselyyn. Kyselyn avulla selvitetään asiakkaiden kokemuksia palvelun laadusta, sekä vastaako palvelu asiakkaiden toiveisiin ja tarpeisiin.

Erityisryhmiin kuuluvien asiakkaiden erityistarpeet otetaan huomioon niiden edellyttämällä tavalla. Esimerkiksi tulkkausta käytetään, jos ammattihenkilö ei osaa asiakkaan käyttämää kieltä tai asiakas ei aisti- tai puhevian vuoksi voi tulla ymmärretyksi.

Lisätietoa henkilöstölle: [Tulkkaus- ja käännöspalvelut](#)

Asiakkaan asiallisen kohtelun varmistaminen ja menettelytavat

”Asiakkaalla on oikeus saada laadultaan hyvää sosiaalihuoltoa. Asiakkaalla on oikeus hyvään kohteluun, niin että hänen ihmisarvoaan, vakaumustaan ja yksityisyyttään kunnioitetaan. Asiakkaan toivomukset, mielipide, etu ja yksilölliset tarpeet sekä äidinkieli ja kulttuuritausta on otettava huomioon sosiaalihuoltoa toteutettaessa.

Lisätietoa: [Sosiaalihuollon asiakkaan asema ja oikeudet - Sosiaali- ja terveysministeriö](#)

Pirkanmaan hyvinvointialueen vaaratapahtumat ja epäkohtailmoitukset ilmoitetaan HaiPro-järjestelmään. Esihenkilö vastaa ilmoitusten käsittelystä, ja hänellä voi olla apuna tehtävään nimettyjä henkilöitä. Asumisen palveluissa hoitoon tai palveluun liittyvät vaaratapahtumat ja epäkohdat käsitellään viipymättä. Esihenkilö vastaa, että tarvittavat korjaavat ja ehkäisevät toimet suunnitellaan ja toteutetaan tapahtumien toistumisen estämiseksi, ja että toimien vaikutuksia seurataan.

Rikun ryhmäkotien asumisyksikön hoitohenkilökunnalla on koulutuksensa puolesta valmiudet kohdata asukkaat läheisineen heidän tarpeitaan vastaavalla tavalla, ja kohtaamisen taitoja ylläpidetään myös kouluttautumalla. Hoitohenkilökunta on lisäksi osallistunut aktiivisesti koulutuksiin ammatillisen osaamisen eri osa-alueilla, esimerkiksi elämän loppuvaiheen hoidon, lääkehoidon tai turvallisuuden näkökulmista.

Asukkaalla sekä omaisilla ja läheisillä on mahdollisuus ottaa puheeksi ja antaa palautetta asukkaan kohteluun liittyvistä asioista suoraan hoitohenkilökunnalle tai osastonhoitajalle jatkuvien palauteväylien kautta. Ilmoitetut epäkohdat otetaan käsittelyyn työyhteisössä viipymättä esihenkilön tai vastaavan sairaanhoitajan johdolla ja ne käsitellään myös ilmoittajan kanssa henkilökohtaisesti hänen niin halutessaan. Käsittely dokumentoidaan.

Asukkaan kokemasta epäasiallisesta kohtelusta, vaaratilanteesta tai haittatapahtumasta hoitohenkilökunta kirjaa ilmoituksen HaiPro-järjestelmään. HaiPro -järjestelmään kirjautuista tapahtumista ilmoituksen saa osastonhoitaja ja yksikön sairaanhoitajat. Ilmoitukset käsitellään yksikön viikkopalaverissa viikoittain, mutta vähintään kerran kuukaudessa.

Asiakkaan informointi käytettävissä olevista oikeusturvakeinoista

”Asiakkaalla on oikeus hakea päätökseen muutosta. Asiakkaalla on oikeus tehdä muistutus kohtelustaan sosiaalihuollon toimintayksikön vastuuhenkilölle tai sosiaalihuollon johtavalle viranhaltijalle tai kantelu sosiaalihuollon valvonnasta vastaaville viranomaiselle. Sosiaaliasiamies antaa asiakkaalle tietoa tämän oikeuksista ja avustaa tarvittaessa asiakasta esimerkiksi muistutuksen tekemisessä.”

Lisätietoa: [Asiakkaan ja potilaan oikeudet - Sosiaali- ja terveysministeriö](#)

Asumisen palvelujen asiakkaan oikeusturvakeinoja ovat mm. muistutuksen tekeminen palveluntuottajalle, kantelun tekeminen Lupa- ja valvontavirastolle. Asiakkaat voivat halutessaan olla yhteydessä potilas- ja/tai sosiaaliasiavastaavaan tai muuhun vastaavaan tahoon. Omavalvontasuunnitelman kohdassa 3.4. on tarkemmin kuvattu Pirkanmaan hyvinvointialueen muistutuksiin liittyvä prosessi ja vastuuhenkilöt.

Rikun ryhmäkodeilla asiakkaita ja heidän läheisiään neuvotaan oikeusturvakeinojen mahdollisuudesta. Potilas- ja sosiaaliasiavastaavien yhteystiedot ovat poimittavista yksikön ilmoitustauluilta.

Asiakkaiden itsemääräämisoikeuden toteutuminen

”Sosiaalihuollon palveluissa pitää ensisijaisesti ottaa huomioon asiakkaan toivomukset ja mielipide. Asiakkaalle pitää antaa mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa palvelujensa suunnitteluun ja toteuttamiseen. Itsemääräämisoikeuteen kuuluu myös se, että asiakkaalla on oikeus tehdä muiden mielestä väärinä valintoja. Jos asiakas ei sairauden tai muun vastaavan syyn vuoksi pysty ilmaisemaan mielipidettään, asiakkaan tahtoa pitää selvittää yhdessä hänen laillisen edustajansa, omaisensa tai läheisensä kanssa. Asiakasta koskeva asia pitää käsitellä ja ratkaista siten, että ensisijaisesti huomioidaan asiakkaan etu.”

Lisätietoa: [Itsemääräämisoikeus sosiaali- ja terveydenhuollossa - Lupa- ja valvontavirasto](#)

Lisätietoa henkilöstölle: [Fyysinen rajoittaminen Pirkanmaan hyvinvointialueella, ohjekirje](#)

Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä asukas kohdataan kunnioittavasti ja hänen toiveitaan kuunnellaan ja huomioidaan päivittäisissä tilanteissa. Hoitotyössä tavoitellaan asukaslähtöisyyttä ja itsemääräämismahdollisuuksien kaventuessa esimerkiksi muistisairauden myötä, huomioidaan itsemääräämisoikeuden toteutuminen sairauden vaiheen edellyttämällä tavalla. Asukas saattaa sairauden edetessä olla kykenemätön ottamaan kantaa itseään koskeviin hoitopäätöksiin, mutta voi hyvin kertoa mielipiteensä mm. vaatetuksen tai mieliruokien suhteen. Asukkaan yksilöllisten piirteiden ja toiveiden huomioimisen apuna toimii Elämän puu -kaavake, joka on esillä asukkaan huoneen seinällä. Hoitotilanteissa asukasta lähestytään hänen vointiaan, vireystilaansa sekä mielialaansa kuulostellen.

Mikäli asukas on tehnyt hoitotahdon, liitetään se asukaskansioon ja kirjataan tiedoksi potilastietojärjestelmään. Hoitotahto ohjaa lääkäriä hoitoa koskevien päätösten tekemisessä. Asukkaan ollessa kykenemätön ilmaisemaan tahtoaan hoitoonsa liittyvissä asioissa, kuullaan hänen läheisiään, jotka osaavat kertoa asukkaan mielipiteistä ja toiveista.

Henkilökunta käy aktiivista keskustelua itsemääräämisoikeuteen liittyvien kysymysten äärellä. Asiakaslähtöisiä, asiakkaan itsemääräämisoikeutta kunnioittavia hoitotyön menetelmiä kehitetään arjessa monipuolisesti. Aiheen ympärillä myös koulutaudutaan ja henkilökunta on mm. osallistunut itsemääräämisoikeutta käsittelevään koulutukseen.

Rajoitustoimien käytön ennaltaehkäisy

Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä on työskennelty aktiivisesti rajoitustoimenpiteiden käytön vähentämiseksi. Painopisteenä työryhmätyöskentelyssä on ammatillisten valmiuksien lisääminen kohdata muistisairautta sairastava asukas siten, että haastavat tilanteet pystytään ennaltaehkäisemään ja tarvetta rajoittamistoimenpiteeseen syntyy mahdollisimman vähän. Työskentely on tapahtunut palavereissa mm. HaiPro-ilmoitusten juurisyyanalyysiä hyödyntämällä sekä perehtymällä yhteisesti aiheeseen liittyvään kirjalliseen aineistoon.

Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä työskentelee lisäksi päivittäin asukkaiden arjen aktiivisuudesta huolehtiva henkilö, jonka työpanoksella on lisätty asukkaiden ohjattua ja

mielekästä arjen toimintaa ja vaikutettu muistisairaudesta johtuvan rauhattomuuden hallintaan.

Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä tarvittaessa käytettäviä rajoittamisvälineitä ovat sängyn laidat, hygienihaalari sekä pyörätuolissa haaravyö. Rajoittamistoimien tarpeellisuus arvioidaan yhdessä lääkärin kanssa ja lääkäri kirjaa päätöksen rajoittamistoimien käytöstä. Hoitohenkilökunta käyttää rajoitustoimea lääkärin päätöksen mukaisesti, välttämättömissä tilanteissa. Rajoitustoimen käytön tarpeellisuus arvioidaan päivittäin, sen käyttö tulee olla aina perusteltua ja edeltävästi tulee olla kokeiltuna muut hoitotyön keinot. Hoitohenkilökunta on ohjeistettu valvomaan ja seuraamaan asiakkaan vointia rajoittamisen aikana ja kirjaamaan rajoittamistoimenpiteeseen johtava tilanne, rajoittamistoimenpide, sen käyttöaika sekä asukkaan kokemus toimenpiteen käytöstä huolellisesti.

Lisätietoa henkilöstölle: [Rajoitteiden ja turvavälineiden käyttö Pirkanmaan hyvinvointialueen ikäihmisten asumisen palveluissa](#)

Asiakkaan omaisuus ympärivuorokautisen palveluasumisen yksikössä

Asiakas vastaa itse varojensa käytöstä ja hallinnasta. Pääperiaate on, että asiakkaan varoista huolehtiminen kuuluu ensisijaisesti asiakkaalle itselleen, hänen läheiselleen/omaisilleen tai edunvalvojalle. Jos asiakas ei itse pysty huolehtimaan varoistaan, tulee selvittää ensisijaiset tavat järjestää asia:

- maksupalvelu ja suoraveloitus
- läheiset/omaiset
- edunvalvoja
- välitystili

Asiakkaan henkilökohtaiseen palveluiden toteuttamissuunnitelmaan kirjataan sen läheisen/omaisen/edunvalvojan nimi, joka hoitaa asiakkaan tarvitsemat asiointipalvelut kuten laskut, käteisvarat ym. välttämättömät asioinnit. Asiakkaan toimintakyvyn muuttuessa huomioidaan myös kyky huolehtia omasta taloudesta ja asioiden hoidosta. Tarvittaessa asiaa selvitetään julkisen/yksityisen terveydenhuollon lääkärin toimesta.

Hyvän hallintotavan mukaisesti työntekijä ei saa ilmaista olevansa kiinnostunut ostamaan asiakkaan omaisuutta tai saamaan asiakkaalta lahjoja. Työntekijä voi ottaa vastaan tai antaa vain pieniä huomaavaisuuteen liittyviä lahjoja kuten makeisia, hedelmiä, kukkia tms. Omien tavaroiden tai oman yrityksen palveluiden tai tuotteiden markkinoiminen/myyminen asiakkaalle ei myöskään ole sopivaa.

Asumispalvelujen henkilökunta saa hoitaa asiakkaan raha-asioita vain siinä tapauksessa (poikkeustilanteessa, väliaikaisesti), että asiakkaan välttämättömiä asiointeja ei saada muutoin järjestymään. Asiakkaan omaisuuden ja talletusten hoitamiseen henkilökunta ei saa osallistua. Henkilökunta ei voi toimia todistajana asiakkaan perintö ym. asioissa esimerkiksi testamentin todistajina.

Lähtökohtaisesti asumispalveluissa ei säilytetä asiakkaan arvo-omaisuutta, eikä suuria summia rahaa. Asiakkaan hallussa, hänen huoneessaan ja vastuullaan tulee säilyttää vain pieniä summia kerrallaan. Mikäli asiakas haluaa säilyttää rahavaroja tai arvoesineitä omassa huoneessaan, hän voi tehdä sen omalla / edunvalvojan / omaisen/ läheisen vastuulla. Kirjallisen suostumuksen tästä allekirjoittaa asiakas itse tai jos hän ei siihen kykene, hänen laillinen edustajansa. Asiakasta tai hänen edustajaansa ohjeistetaan siitä, että asumispalveluyksikössä säilytettävä rahamäärä olisi enintään 50 euroa muun muassa mahdollisia terveydenhuollon käyntejä varten (taksimatkat).

Lisätietoa henkilöstölle: [Asiakkaan omien varojen käsittely ja säilyttäminen - Ikäihmisten ja vammaisten palvelut](#)

Asiakkaan lakisäätteisiä palvelua koskevien suunnitelmien ja laadinnan päivittämisen menettelytavat

Sosiaalihuoltolain mukaan palvelutarpeen arviointia on täydennettävä asiakkaalle laadittavalla asiakassuunnitelmalla tai muulla vastaavalla suunnitelmalla, jollei suunnitelman laatiminen ole ilmeisen tarpeetonta. Suunnitelma on laadittava, jollei siihen ole ilmeistä estettä, yhdessä asiakkaan kanssa. Asiakassuunnitelma on tarkistettava tarvittaessa. Suunnitelman sisältö on sovitettava yhteen henkilön tarvitsemien muiden hallinnonalojen palvelujen ja tukitoimien kanssa. Jos asiakkaan

tukena toimii omaisia tai muita läheisiä henkilöitä, heidän tukemiseensa liittyvä suunnitelma laaditaan tarvittaessa erikseen.

Ikäihmisten palvelujen asiakkaan palvelutarpeiden mukaisesta asiakassuunnitelman laatimisesta ja päivittämisestä sekä palvelupäätöksestä vastaa asiakasohjaaja. Asumisen palvelujen yksikössä asiakkaalle laaditaan palvelujen toteuttamissuunnitelma (palvelu- ja hoitosuunnitelma, kuntoutussuunnitelma), joka perustuu asiakkaan laajaan palvelutarpeen arviointiin.

Hoidon ja hoivan suunnittelu sekä hoitoneuvottelu

Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä hoitoa ja hoivaa koskevat suunnitelmat laaditaan yhteistyössä asiakkaan ja ammattihenkilön sekä läheisten kanssa. Suunnitelmien laatimiseksi kutsutaan koolle hoitoneuvottelu noin kuukauden kuluessa asiakkaan asumisyksikköön muuttamisesta ja sen jälkeen hoitoneuvottelumahdollisuus tarjotaan vähintään vuosittain, useimmiten RAI-toimintakykyarvioinnin ja lääkärin vuositarkastuksen yhteydessä, tai asiakkaan voinnin oleellisesti muuttuessa. Hoitoneuvottelu voidaan järjestää myös tarvittaessa useammin tai asiakas voi siitä myös kieltäytyä, jolloin asioiden hoitamiseksi ja suunnitelmien laatimiseksi etsitään muu sopiva keino

Ikäihmisten asumisen palvelut ovat sosiaalipalveluita, joiden yhteydessä tuotetaan myös terveystietopalveluita (sote-yhteiset palvelut). Tällöin palvelua toteutettaessa syntyy asiakas- ja potilastietoa. Sosiaalihuollon asiakastieto on kirjattava asiakastietojärjestelmään (Saga) ja terveydenhuollon potilastietojärjestelmään (OMNI360 Terveydenhuolto). Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä Saga-asiakastietojärjestelmä otetaan käyttöön toukokuussa 2026. Siihen asti sosiaalihuollon asiakastieto kirjataan Mediatri järjestelmään. OMNI360 on otettu käyttöön vuoden 2025 keväällä potilastiedon järjestelmänä.

Ikäihmisten asumisen palveluissa palvelun toteutuksen suunnitelma kirjataan Saga-asiakastietojärjestelmän läkkäiden palvelujen toteuttamissuunnitelmaan ja OMNI360-potilastietojärjestelmässä hoitosuunnitelmaan.

Pirkanmaan hyvinvointialue

Asiakirja	lääkäiden palvelujen asiakassuunnitelma	lääkäiden palvelujen toteuttamissuunnitelma	Terveys- ja hoitosuunnitelma	Hoitosuunnitelma
Kuvaus	<ul style="list-style-type: none"> Toimii sosiaalihuollossa ylätason eli palvelutehtävätason suunnitelmana. Siihen kirjataan millaisia palveluja ja muuta tukea asiakas tarvitsee, ja millaiset tavoitteet sosiaalihuollon avulla pyritään saavuttamaan. Tehdään asiakkuutta suunniteltaessa. 	<ul style="list-style-type: none"> Toteuttamissuunnitelma on yksittäiseen sosiaalipalveluun kohdentuva tarkemman tason suunnitelma, joka tehdään palvelun toteutuksen vaiheessa. Se perustuu asiakassuunnitelmaan ja tarkentaa sitä. Yhteen toteuttamissuunnitelmaan suunnitellaan aina vain yhden sosiaalipalvelun toteuttamista. 	<ul style="list-style-type: none"> Toimii avohoidossa ylätason suunnitelmana, jossa huomioidaan hoidon kokonaisvaltainen koordinointi ja suunnittelu sekä hoidon jatkuvuus. Sitä ei ole tarkoitettu hoitotyön päivittäissuunnitteluun Terveys- ja hoitosuunnitelman sisältöjä, erityisesti tarpeita ja tavoitteita tulisi käyttää hoitotyön päivittäissuunnitelman pohjana. 	<ul style="list-style-type: none"> Terveystieteiden hoitosuunnitelmaan suunnitellaan päivittäistä hoitotyötä, jossa kuvataan terveydentilaan liittyvät hoidon tarpeet, tavoitteet ja toteutuksen yksityiskohdat. Lisäksi siinä kuvataan hoidon järjestämistä koskevat tiedot.
Suunnitelman laadinnassa hyödynnetään	<ul style="list-style-type: none"> RAI Palvelutarpeen arvio 	<ul style="list-style-type: none"> RAI lääkäiden palvelujen asiakassuunnitelma 	<ul style="list-style-type: none"> RAI tehosu -esitiedot 	<ul style="list-style-type: none"> RAI (Esim. herätteet CARDIO, PAIN) lääkäiden palvelujen asiakassuunnitelma Terveys- ja hoitosuunnitelma
Tietojärjestelmä	Saga-asiakastietojärjestelmä	Saga-asiakastietojärjestelmä	OMNI360-potilastietojärjestelmä	OMNI360-potilastietojärjestelmä
Kirjaaja	Omatyöntekijä/asiakkaan asioista vastaava viranhaltija = asiakasohjaaja.	Omahoitaja ja sairaanhoitaja. Tarkasta ohjeistus omasta yksiköstäsi!	Vastuulääkäri	Sairaanhoitaja ja omahoitaja. Tarkasta ohjeistus omasta yksiköstäsi!

Pirkanmaan
hyvinvointialue

Periaatteena on, että kaikki suunnitelmat laaditaan yhteistyössä asiakkaan ja ammattihenkilön sekä tarvittaessa omaisten/läheisten kanssa.

Kuva: 27.1.2026 Koulutus 1: Hoidon ja hoivan suunnittelu Ikäihmisten palvelut

Lisätietoa henkilökunnalle: [Rakenteinen kirjaaminen - Ikäihmisten ja vammaisten palvelut](#)

3.4 Potilas- ja sosiaaliasiavastaavan tehtävät ja yhteystiedot:

Potilasasiavastaava on potilaiden apuna, kun he kaipaavat neuvoja tai tietoa oikeuksistaan potilaana. Vastaavasti sosiaaliasiavastaava tarjoaa sosiaalipalvelujen asiakkaille neuvoja ja tietoja. Jos potilas tai asiakas tai hänen läheisensä on tyytymätön hoidon tai palvelujen laatuun tai kohteluun, asiaa voi selvittää yhdessä potilasasiavastaavan tai sosiaaliasiavastaavan kanssa. Molemmat tehtävät ovat neuvoa-antavia. Potilas- tai sosiaaliasiavastaava ei voi muuttaa päätöksiä eikä toimi oikeusavustajana. Palvelut ovat maksuttomia.

Potilasasiavastaava:

Ma, ke ja to klo 9–11, Ti klo 12.30–14.30, p. 040 190 9346

Suomi.fi-palvelussa: Valitse viestit -palvelussa vastaanottajaksi valitaan Pirkanmaan hyvinvointialueen potilasasiavastaava

Hatanpääkatu 3, 33900 Tampere

Potilasasiavastaava@pirha.fi

Sosiaaliasiavastaava:

Ma, ke ja to klo 9–11, Ti klo 12.30–14.30, p. 040 504 5249

Suomi.fi-palvelussa: Valitse viestit -palvelussa vastaanottajaksi valitaan Pirkanmaan hyvinvointialueen sosiaaliasiavastaava

Hatanpäänkatu 3, 33900 Tampere

Sosiaaliasiavastaava@pirha.fi

Lisätietoja: [Potilasasiavastaava - pirha.fi](mailto:Potilasasiavastaava@pirha.fi)

Lisätietoja: [Sosiaaliasiavastaava - pirha.fi](mailto:Sosiaaliasiavastaava@pirha.fi)

Edunvalvonnan tarve

Kun asiakas ei pysty hoitamaan asioitaan itse esimerkiksi sairauden tai vammautumisen takia, on etsittävä ratkaisu, miten hänen asioitaan hoidetaan hänen puolestaan. Digi- ja väestötietoviraston verkkosivuilla on esitelty vaihtoehdot asiakkaan asioiden hoitamiseksi ja ohjeet eri vaihtoehtojen kanssa etenemiseen.

Jos tuen tarpeessa oleva asukas on tehnyt aiemmin edunvalvontavaltuutuksen, valtuutetun täytyy hakea valtuutuksensa vahvistamista Digi- ja väestötietovirastolta, kun asukas ei enää pysty itse hoitamaan asioitaan. Jos edunvalvontavaltuutusta ei ole tehty, henkilölle voidaan määrätä edunvalvoja, joka hoitaa hänen asioitaan. Edunvalvoja määrätään vain silloin, jos asukas ei pysty terveydellisen syyn takia hoitamaan itse asioitaan eivätkä ne tule millään muulla tavalla hoidetuiksi.

Digi- ja väestötietovirasto ohjeistaa edunvalvontatarpeen ilmoittamisessa:

1. Selvitä, voiko henkilön asioita hoitaa edunvalvontaa kevyemmällä vaihtoehdoilla. Edunvalvojan määrääminen ei ole nopea prosessi.
2. Jos kevyemmät vaihtoehdot eivät ole käytettävissä, täytä ilmoitus edunvalvontaa tarvitsevasta henkilöstä. Ei haittaa, vaikka et tietäisi vastausta kaikkiin lomakkeen kohtiin.

- Muista kuitenkin perustella, miksi ilmoituksen kohde tarvitsee edunvalvojaa. Huomaa, että pelkkä sairaus tai palvelutalossa asuminen eivät ole riittäviä perusteluita, jos henkilön asiat tulevat muutoin asianmukaisesti hoidetuiksi.
- Olisi hyvä, jos pystyisit kertomaan ilmoituksen kohdetta hoitavan lääkärin yhteystiedot mahdollisimman tarkasti, jotta häneltä voidaan pyytää lääkärinlausunto.
- Ota myös kantaa, kuka edunvalvojaksi voisi ryhtyä. Jos ehdotat yksityishenkilöä, keskustele asiasta ensin hänen kanssaan.

Ilmoitus tehdään Digi- ja väestötietoviraston verkkolomakkeella.

Ilmoituksen voi tehdä yksityis- tai ammattihenkilö.

Lisätietoa: [Edunvalvonta ja toisen asioiden hoitaminen | Digi- ja väestötietovirasto \(dvv.fi\)](https://www.dvv.fi)

3.5 Muistutusten ja kanteluiden käsittely

Palveluun tai kohteluun tyytymättömällä asiakkaalla / potilaalla on oikeus tehdä muistutus. Muistutusmenettelyä harkitsevan kannattaa kuitenkin ensin yrittää selvittää asia keskustelemalla asianomaisessa toimintayksikössä. Muistutuksen voi tehdä asiakkaan / potilaan lisäksi hänen omaisensa, muu läheinen tai laillinen edustaja. Muun kuin asianomaisen tehdyn muistutuksen kohdalla on pääsääntöisesti selvitettävä, antaako asiakas / potilas hyväksyntänsä muistutukseen vastaamiseen.

Toimintayksikön pitää tiedottaa asiakkaille oikeudesta tehdä muistutus ja järjestää muistutuksen tekeminen mahdollisimman vaivattomaksi. Muistutus tulisi tehdä pääsääntöisesti kirjallisesti, mutta erityisestä syystä sen voi tehdä myös suullisesti. Muistutukseen tulee antaa kirjallinen ja perusteltu vastaus tiedonsaantioikeus huomioiden kohtuullisessa ajassa, yleensä yhdessä kuukaudessa. Laajempaa selvittelyä tai useampaa palvelulinjaa koskevissa muistutuksissa vastaus voidaan antaa kahden kuukauden kuluessa. Vastaus lähetetään asiakkaalle / potilaalle, jota muistutus koskee, jollei ole erityistä syytä muutoin toimia.

Muistutuksen tekeminen ei estä asiakasta / potilasta tekemästä kantelua valvovalle viranomaiselle.

Lisätietoja: [Oletko tyytymätön saamaasi palveluun? - pirha.fi](https://www.pirha.fi)

Lisätietoja: [Sosiaali- ja terveystalvet - Valvonta ja kantelut - Henkilöasiakas - Aluehallintovirasto](#)

Lisätietoja henkilöstölle: [Hallinnolliset asiakirjaprosessit](#)

Pirkanmaan hyvinvointialueella kirjaamo vastaanottaa muistutukset ja kantelut, jotka tallennetaan asianhallintajärjestelmään (Pirre). Muistutukset ja kantelut vastuutetaan vastuualuejohdolle, jos se koskee useampaa vastuuyksikköä. Muussa tapauksessa nämä vastuutetaan suoraan vastuuyksikölle. Palvelupäällikkö ottaa Rikun ryhmäkotien asumisyksikköä koskevan muistutuksen ja kantelun vastaan sekä tekee tarvittavat selvitykset Pirreen. Palvelupäällikkö vastaa siitä, että vastaus lähetetään asiakkaalle (tarvittaessa tiedoksi Lupa- ja valvontavirasto) ja asia suljetaan asianhallintajärjestelmä Pirressä.

Jos muistutukset ja kantelut koskevat useampaa kuin yhtä vastuuyksikköä; vastuuyksikön päällikkö lähettää selvityksen edelleen Pirressä palvelujohtajalle. Palvelujohtaja laatii vastauksen saatujen selvitysten perusteella Pirressä. Palvelujohtaja vastaa siitä, että vastaus lähetetään asiakkaalle (tarvittaessa tiedoksi Lupa- ja valvontavirasto) ja asia suljetaan Pirressä.

Muistutuksen voi tehdä:

- Vahvasti tunnistauneena OmaPirha- palvelussa ("Asioi hallinnon kanssa" - kohta)
- Kirjallisesti ja lähettää postitse osoitteella:
Pirkanmaan hyvinvointialue
Kirjaamo
PL 272, 33101 Tampere

Muistutukset ja kantelut käsitellään Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä tapauskohtaisesti niiden edellyttämällä tavalla. Muistutuksissa ilmi tulleita epäkohtia tai puutteita tarkastellaan asumisyksikössä esihenkilön johdolla yksikön palaverissa (tapauksen mukaan viikoittaisessa palaverissa tai erityisesti tapauksen selvittelyä ja käsittelyä varten järjestetty). Epäkohdat ja puutteet korjaavat toimenpiteet suunnitellaan, toimenpiteistä viestitään sekä henkilöstölle että muistutuksen tekijälle, ja toteutusta seurataan sekä arvioidaan.

3.6 Säännöllisesti kerättävän ja muun palautteen huomioiminen

Pirkanmaan hyvinvointialueella vahvistetaan asiakaslähtöisyyttä ja osallistumista erilaisin toimenpitein. Käytössä on useita palautteen keräämisen tapoja.

Lisätietoja: [Osallistu ja vaikuta - pirha.fi](https://www.pirha.fi/osallistu-ja-vaikuta)

Suorat palautteet käsitellään viimeistään 12 vuorokauden kuluttua niiden saapumisesta. Mikäli asiakas on jättänyt yhteystietonsa, asiakkaalle vastataan. Saatua asiakaskokemustietoa hyödynnetään käytännössä ja osana kaikkea päätöksentekoa sekä kehittämistä.

Pirkanmaan hyvinvointialueen asumisen palveluissa on käytössä seuraavat palautteen keräämisen tavat:

- Suoraa palautetta voi antaa sähköisesti, [pirha.fi/palaute](https://www.pirha.fi/palaute) - sivuston kautta
- Suoraa palautetta voi antaa kirjallisesti asumisen palvelujen yksiköissä saatavilla olevilla palautelomakkeilla
- Kansalliset asiakaskokemuskyselyt, THL:n ”Kerro palvelustasi” - kysely tehdään joka toinen vuosi. Seuraavan kerran kysely toteutetaan tammi-maaliskuussa 2026. Lakisääteisen seurannan piirissä ovat palvelua säännöllisesti ja pitkäaikaisesti saavat iäkkäät asiakkaat kotihoidossa ja ympärivuorokautisessa asumisessa.

Rikun ryhmäkotien asumisyksikön asiakaspalautetta saadaan ja kerätään arjen kohtaamisten yhteydessä asukailta ja heidän läheisiltään ja saadun palautteen perusteella henkilöstö pystyy päivittäisessä työssään yksilöllisesti huomioimaan esiin tulleita asioita, korjaamaan mahdollisia virheitä sekä edistämään asiakkaan hyvää hoitoa. Myös hoitoneuvotteluissa saadaan arvokasta palautetta, jota käsitellään yhdessä henkilöstön kanssa yksikön palaverissa.

Kuukausittain toteutuissa asukaspalaverissa asiakkaat pääsevät myös antamaan palautetta palvelusta esittämään toiveita palvelun kokonaisuudesta. Asukaspalaveriin ovat tervetulleita myös läheiset, ja palaveriin osallistuukin läheisiä aika ajoin. Vuosittaisissa läheisten illoissa kerätään kirjallista palautetta asukkaiden omaisilta ja läheisiltä, josta saadaan tietoa tyytyväisyydestä palveluun omaisten näkökulmasta.

- Läheisten iltakahvit 26.11.2025 (16 palautetta)

Saatua palautetta käsitellään hoitotyön raporteilla, yksikköpalaverissa ja hoitotyön palaverissa henkilöstön kanssa yhteisesti keskustellen. Esihenkilö huolehtii, että palautteet tulee käsitellyiksi.

Henkilökunnalla on mahdollisuus osallistua hyvinvointialueen palautekyselyihin, joihin kutsutaan vastaamaan sähköpostitse tai hyvinvointialueen intrassa. Rikun ryhmäkotien asumisyksikön sisäistä henkilöstöpalautetta kerätään vuosittain joulukuussa.

- Rikun ryhmäkoti, loppuvuoden kuulumiset –kysely toteutettu 21.11.-12.12.2023 (vastauksia 21 kpl)
- Rikun ryhmäkoti, loppuvuoden kuulumiset 2024 –kysely toteutettu 6.12.-19.12.2024 (vastauksia 20 kpl)
- Rikun ryhmäkoti, loppuvuoden kuulumiset 2025 –kysely toteutettu 18.11.-2.12.2025 (vastauksia 22 kpl)

Rikun ryhmäkodeilla palautteen antamiseen kannustetaan ja siihen suhtaudutaan arvokkaana vuoropuheluna eri palvelun eri osapuolten välillä ja palautteen antamisen sekä vastaanottamisen taitoa ylläpidetään esimerkiksi lisäämällä terveydenhuollon asiakaspalveluosaamista kouluttautumalla.

Palautteet käsitellään Rikun ryhmäkotien asumisyksikön palaverissa säännöllisesti. Palautteet ohjaavat kehittämään yksikön toiminnan tai koko ikäihmisten palveluiden laatua.

Palautteiden perusteella määriteltujen toimenpiteiden seurantavastuu on aina esihenkilöllä. Jos palautteen käsittelyn aikana havaitaan yksikön tai ammattihenkilön toiminnassa asiakasturvallisuutta vaarantavia seikkoja tai toimintakäytäntöjä, asiaan puututaan heti omavalvonnan keinoin ja tehdään toimintaan tarvittavat muutokset.

Lisätietoa henkilöstölle: [Asiakaskokemus - Ikäihmisten ja vammaisten palvelut](#)

Palautteiden yhteenvetoreportit käsitellään säännöllisesti ikäihmisten palveluiden johtoryhmässä. Palautetiedon avulla ikäihmisten palveluiden toimintaa suunnitellaan, kehitetään ja arvioidaan jatkuvasti.

3.7 Henkilöstö

Henkilöstön määrä ja rakenne

Yksikön henkilökunnan määrä ja henkilöstörakenne:

Rikun ryhmäkotien asumisyksikön henkilöstö

Osastonhoitaja	1 (yksi päivä viikossa työpiste toisessa yksikössä)
Vastaava sairaanhoitaja	1
Sairanhoitaja	1
Lähihoitaja	24
Hoiva-avustaja	4 hoivatyössä, 1 välillisessä työssä
Hoitoapulainen	1 (tehtävänä arjen aktivointi, arkena)
Kulttuuriohjaaja	1 (yksi päivä viikossa)
Lääkäri puhelimitse)	1 (lähikierto 4-6 vk välein, joka toinen vko)

Pirkanmaan hyvinvointialue

Aamuvuoro R2 (asiakaspaiikkoja 26)	Iltavuoro R2 (asiakaspaiikkoja 26)
sairaanhoitaja	lähihoitaja
lähihoitaja	lähihoitaja
lähihoitaja	lähihoitaja/hoiva-avustaja
lähihoitaja	lähihoitaja/hoiva-avustaja
lähihoitaja/hoiva-avustaja	lähihoitaja/hoiva-avustaja
lähihoitaja/hoiva-avustaja	
lähihoitaja/hoiva-avustaja	
Aamuvuoro R1 (asiakaspaiikkoja 16)	Iltavuoro R1 (asiakaspaiikkoja 16)
sairaanhoitaja	lähihoitaja
lähihoitaja	lähihoitaja/hoiva-avustaja
lähihoitaja/hoiva-avustaja	lähihoitaja/hoiva-avustaja
lähihoitaja/hoiva-avustaja	
Yössä valvoo	
lähihoitaja R2	lähihoitaja R1

Sairaanhoitajat tekevät päivätyötä arkisin ja keskittyvät pääsääntöisesti sairaanhoidollisten tehtävien hoitamiseen. Lähihoitajat työskentelevät kolmessa vuorossa ja hoiva-avustajat kahdessa. Hoitoapulainen työskentelee arjen aktivoinnin tehtävässä arkisin. Esihenkilö on paikalla maanantaista torstaihin, perjantaina työpiste toisessa yksikössä.

Sijaisten ja vuokratyövoiman käytön periaatteet

Rikun ryhmäkotien asumisyksikön tavoitteena on, että sekä pitkäaikaiset että lyhytaikaiset sijaiset ovat yksikön toimintaan perehdytyksen saaneita ja perehtyneitä. Sijaisena toimivatkin usein yksiköstä eläköityneet kokeneet hoitajat, jatko-opintoihin lähteneet tutut työntekijät tai opiskeluaikoinaan harjoittelunsa yksikössä suorittaneet opiskelijat. Sijaistavan työntekijän osaamisen varmistaa esihenkilö selvittämättä pätevyyden tehtävään ja huolehtimalla asianmukaisesta perehdytyksestä.

Sijaisten hankinta yksikössä (myös illalla ja viikonloppuisin):

Rikun ryhmäkotien asumisyksikön sijaishankinnasta huolehtii esihenkilö tai vastaava sairaanhoitaja työajalla ollessaan. Ilta- ja viikonloppuaikoina sijaiset hankitaan työssä olevan henkilökunnan toimesta. Sijaishankintaan on olemassa henkilöstön käytössä oleva ohjeistus.

Pirkanmaan hyvinvointialueella lyhytaikaisten sijaisuuksien tekeminen tapahtuu ensisijaisesti oman henkilökunnan kesken tehtävällä työvuorojärjestelyillä. Lisäksi yksikössä aiemmin työskennelleitä lyhytaikaisia sijaisia voidaan tarvittaessa pyytää työvuoroon. Jos sijaista ei ole muulla tavoin saatavilla, avataan avoin vuoro haettavaksi vuokratyövoimaa välittävien tahojen kautta. Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä ei ole käytössä vuokratyövoimaa.

Lisätietoa henkilöstölle: [Sijaisrekrytointi](#) ja [Vuokratyövoima](#)

Ammattioikeuden tarkistaminen

Työ-, pätevyys- ja tutkintotodistukset toimitetaan työnantajalle, esihenkilölle, pätevyys- ja tutkintotodistukset, joiden perusteella hänet on valittu tehtävään tai virkaan.

Lähiesihenkilö varmistaa todistusten oikeellisuuden sekä työntekijän pätevyyden työhön ja tarkistaa työntekijän oikeudet JulkiTerhikistä / JulkiSuosikista.

Lisätietoa: [Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattioikeudet - Lupa- ja valvontavirasto](#)

Rikostaustaote

Rikostaustaotteella tarkoitetaan rikosrekisteriotetta, joka on tarkoitettu esitettäväksi työnantajalle, viranomaiselle, oppilaitokselle tai vapaaehtoistoiminnan järjestäjälle Suomessa, kun henkilö ryhtyy toimimaan alaikäisten lasten (rikosrekisterilaki 6 §:n 2 mom.), ikäihmisten tai vammaisten henkilöiden (rikosrekisterilaki 6 §:n 4 mom.) kanssa.

Rikostaustaote ei saa olla kuutta (6) kuukautta vanhempi, kun se esitetään työnantajalle. Rikostaustaotteen vastaanottaja ei saa kerätä tai tallentaa rikostaustaotteesta ilmeneviä tietoja. Vastaanottaja voi tehdä asiakirjoihinsa ainoastaan merkinnän siitä, että ote on esitetty ja tässä yhteydessä kirjata muistiin otteen

tunnistetiedot, joita ovat kyseisen henkilön nimi ja otteen päivämäärä. Ikäihmisten palveluissa rikosrekisteriote pyydetään myös alle kolmen kuukauden työsuhteissa.

Henkilöstösihteeri kirjaa tiedon rikostaustaohteen tarkistamisesta henkilöstöhallinnon järjestelmään.

Lisätietoja henkilöstölle: [Rekrytoinnin suunnittelussa huomioitavaa](#)

Perehdytys

Työturvallisuuslaki velvoittaa työnantajan perehdyttämään työntekijän työhön ja työolosuhteisiin sekä työvälineiden oikeaan käyttöön ja turvallisiin työtapoihin.

Pirkanmaan hyvinvointialueella on laadittu yhtenäinen perehdytysprosessi ja perehdytyksen toimintamallit. Perehdytyksen tukena on myös sähköinen Intro-perehdytysjärjestelmä.

Rikun ryhmäkotien asumisyksikköön on laadittu yksikön perehdytysuunnitelma. Suunnitelma on kuvattu perehdytyslomakkeessa, johon on kirjattu perehdytettävä aihe tai tehtävä, perehdytyksestä vastaava taho, perehdytysaineisto tai muu sisältö sekä kohta perehdytyksen ajankohdan ja perehdyttäjän merkitsemiseen. Perehdytyksen kohde (työntekijä), ammattinimike ja työkokemus merkitään lomakkeelle, jotta perehdyttäjä voi suhteuttaa aiheen käsittelyn aiempaan osaamiseen. Myös työsuhteen alkamisajankohta ja perehdytyksen aikataulu (väli-) arvioineen suunnitellaan lomakkeelle etukäteen. Perehdytyslomake on myös perehdyttäjän työkalu. Lomakkeen aiheet ja perehdytyksen aineistot on määritelty tasalaatuisen perehdytyksen varmistamiseksi. Perehdytys on suunnitelman mukaisesti edetessään saman sisältöinen kaikille perehtyjille, minkä odotetaan luovan toimintayksikköön yhtenäisen toimintavan perustehtävässä ja edelleen edistävän osaltaan työyhteisön toimintakulttuurin kehittymistä.

Rikun ryhmäkotien omavalvontasuunnitelmaan tutustuminen on osa perehdytysuunnitelmaa.

Lisätietoja henkilöstölle: [Perehdytys](#)

Lisätietoja henkilöstölle: [Perehdytys - Ikäihmisten ja vammaisten palvelut](#)

Henkilöstön ammattitaidon ja osaamisen ylläpitäminen

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (57/2024) mukaan hyvinvointialueella on velvollisuus turvata sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstölleen riittävät mahdollisuudet osallistua täydennyskoulutukseen. Henkilöstön täydennyskoulutuksen tulee perustua suunnitelmalliseen sekä jatkuvaan ammattitaidon ja osaamisen ylläpitämiseen. Koulutuksella tuetaan henkilöstön tehtävärakenteiden ja työnjaon kehittämistä sekä varmistetaan palvelujen asiakas- ja potilasturvallisuus ja vaikuttavuus. Lisäksi Pirkanmaan hyvinvointialueen strategia ja yksiköiden tavoitteet. Hyvinvointialue- ja ikäihmisten palvelujen terveydenhuollon ammattihenkilöillä on terveydenhuollon ammattihenkilöistä säädetyn lain (559/1994) mukaan velvollisuus ylläpitää ja kehittää ammattitoiminnan edellyttämää ammattitaitoaan.

Pirkanmaan hyvinvointialueella koulutusten suunnittelua ja toteuttamista ohjaavat osaamisen kehittämissuunnitelma (lain edellyttämä koulutussuunnitelma), joka laaditaan vuosittain ja siinä kuvataan osaamisen kehittämisen painopisteet. Ikäihmisten palveluiden koulutusten painopisteissä huomioidaan RAI:n, kirjaamisen ja voimavaralähtöisyyden osaamisen vahvistaminen.

IKI-verkosto on Pirkanmaan hyvinvointialueen ikäihmisten palvelujen foorumi. Se kokoaa yhteen oman tuotannon, ostopalvelut ja yhteistyötahojen ammattilaiset. Verkostossa jaetaan ajankohtaista tietoa, järjestetään koulutuksia ja viedään yhteisiä toimintamalleja käytäntöön. Taustalla vaikuttavat Pirhan strategia, IKI2035-ohjelma, HYTE-suunnitelma, lainsäädäntö, suositukset ja osaamisen kehittämissuunnitelma. Työntekijöille on runsaasti tarjolla myös muita koulutuksia. Verkko-oppimisympäristöinä ovat Pirha Moodle ja Duodecim Oppiportti.

Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä osallistutaan hyvinvointialueen määrittämien välttämättömiin koulutuksiin. Välttämättömät koulutukset ovat pakollisia ja niiden taustalla on lakisääteisyys tai muu merkittävä kustannus- tai terveysvaikutus.

Välttämättömiksi luokitellut koulutukset tulee kaikkien ko. kohderyhmään määriteltyjen henkilöiden suorittaa, ja esihenkilö seuraa koulutusten toteutumia. Lisäksi työyhteisössä hyödynnetään mm. työnantajan tarjoamia osaamista edistäviä kursseja (esim. Oppiportti), joita opiskellaan arjesta nousevien tarpeiden mukaisesti.

Työntekijät koulutautuvat lisäksi laajemmin oman mielenkiintonsa mukaisesti esimerkiksi osatutkinnon tai erikoisammattitutkinnon oppisopimuksella, tai muun ulkopuolisen koulutuksen suorittamalla.

Työntekijöiden riittävän kielitaidon varmistaminen

Työntekijät haastatellaan ennen Rikun ryhmäkotien asumisyksikköön työhön ottamista. Kielitaitovaatimuksena on riittävä suomen kielen taito. Pirkanmaan hyvinvointialueella varmistetaan, että asiakkaat saavat palvelua riittävän hyvällä suomen kielellä.

Työyhteisön toimivuuden ja työntekijöiden jaksamisen sekä pysyvyyden näkökulmasta työnantajan tulee panostaa kielikoulutukseen. Työnantajan edustajana esihenkilön vastuulla on arvioida kunkin tehtävän edellyttämä kielitaito ja työntekijäkohtainen tarve kielitasotestaukselle.

Lisätietoa henkilöstölle: [Kielitaitovaatimukset Pirkanmaan hyvinvointialueella, ohjekirje](#)

- Rikun ryhmäkotien asumisyksikön henkilökunnasta työnantajan järjestetämään kielikoulutukseen keväällä 2026 osallistuu kuusi työntekijää.

Lisätietoa henkilöstölle: [Verkkokoulutus](#)

Lisätietoja henkilöstölle: [Koulutusohje](#)

Lisätietoja henkilöstölle: [Koulutukset - Ikäihmisten ja vammaisten palvelut](#)

3.8 Asiakas- ja potilastyöhön osallistuvan henkilöstön riittävyyden seuranta

Riittävä ja osaava sekä palveluyksikön omavalvontaan sitoutunut henkilöstö on keskeinen tekijä palvelujen saatavuuden, laadun ja asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamisessa sekä palvelujen kehittämisessä.

Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä asiakkaiden määrään nähden riittävä henkilöstömäärä on laskettu hyvinvointialueen henkilöstömitoitustyökälyä hyödyntäen ja henkilöstörakenne suunniteltu palveluprosessin sekä asiakkaiden palvelutarpeen asettamien vaatimusten mukaisesti. Asiakkaiden palvelutarpeesta saadaan tietoa RAI-tilastoista, mutta myös hoitohenkilöstön viestiessä palvelutarpeen äkillisistä muutoksista arjessa. Kahdesti vuodessa toimintayksikkö osallistuu THL:n henkilöstömitoitusseurantaan.

Yksikössä asiakkaan palveluprosessi on kuvattu ja prosessin sisältämät työtehtävät osoitettu ammattiryhmittäin henkilöstötarpeen kartoittamiseksi. Tarpeen pohjalta on tehty henkilöstösuunnitelma. Toimintayksikön esihenkilö seuraa RAI-tilastoja ja tarkastelee asiakkaan palvelutarpeen ja henkilöstön riittävyden suhdetta huomioimalla RAI-tilastojen lisäksi HaiPro-ilmoituksia ja henkilöstöltä saatavaa tilannekuvaa.

Joissakin tilanteissa, joissa henkilöstöä ei ole riittävästi, esimerkiksi äkilliset sairastumiset, joihin ei saada sijaista, asiakastyö organisoidaan työvuorossa uudelleen. Asiakastyön uudelleenorganisointi tarkoittaa välttämättömien toimintojen priorisointia, esimerkiksi asiakkaan saunaan menon siirtämistä seuraavalle päivälle tai työtehtävien siirtämistä muuhun ajankohtaan. Myös työvuorojen aikatauluja voidaan työntekijöiden kanssa sopimalla tarpeen tullen muuttaa, esimerkiksi iltavuoroon tulevan työntekijän kanssa voidaan sopia työvuoron aikaistamisesta. Välttämättömistä toiminnoista (puhtaus, ravitseminen, lääkehoito) kuitenkin huolehditaan myös poikkeavissa tilanteissa. Sairaanhoitajilla sekä yksikön esihenkilöllä on ammatillinen valmius tarvittaessa osallistua asiakkaiden päivittäisiin hoitotoimiin, työnkuvistaan poiketen.

3.9 Monialainen yhteistyö ja palvelun koordinointi

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa toteutetaan yhteistyössä eri toimijoiden kanssa siten, että sosiaalihuollon ja tarvittaessa muiden hallinnonalojen palvelut muodostavat asiakkaan edun mukaisen kokonaisuuden. Yhteisissä palveluissa, tai jos potilas muutoin tarvitsee sekä terveydenhuollon että sosiaalihuollon palveluja, on sovellettava niitä

terveydenhuollon ja sosiaalihuollon säännöksiä, jotka parhaiten tarjoavat potilaan tuen tarpeita vastaavat palvelut ja lääketieteellisen hoidon.

Lisätietoja henkilöstölle: [Monialainen yhteistyö](#)

Pirkanmaan hyvinvointialueella Minun tiimini- toimintamalli on tapa tehdä monialaista yhteistyötä asiakaslähtöisesti. Toimintamalli soveltuu asiakkaalle, joka käyttää paljon palveluja ja hyötyy niiden yhteensovittamisesta. Minun tiimini -toiminta voi olla myös ennaltaehkäisevää, kun tunnistetaan tarvittavat palvelut riittävän ajoissa.

Minun tiimini kootaan asiakkaalle siellä, missä tarve monialaiseen yhteistyöhön tunnistetaan.

Lisätietoja: [Minun tiimini -toimintamalli - pirha.fi](#)

Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä monialainen yhteistyö käynnistyy todetusta tarpeesta täydentää asiakkaan palvelukokonaisuutta yhteistyöllä muiden toimijoiden kanssa. Asiakkaan täydentävien palveluiden tarvetta arvioidaan asiakkaan, läheisten, hoitohenkilökunnan ja hoitavan lääkärin kesken, ja tarvearvion apuna voidaan käyttää eri arviointimenetelmiä.

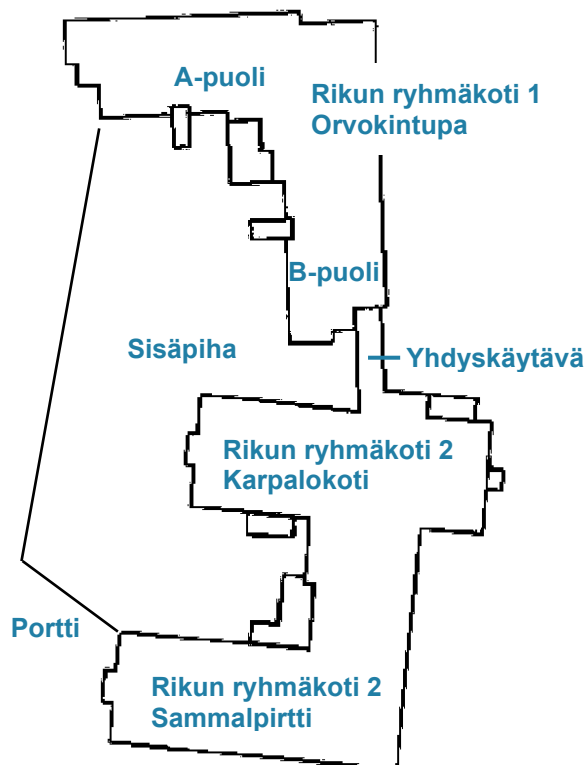
Täydentävien palveluiden käytöstä laaditaan suunnitelma ja se kirjataan hoito- ja palvelusuunnitelmaan. Tiedonkulku eri palveluiden välillä toteutuu pääsääntöisesti potilastietojärjestelmän kautta, mutta myös muu yhteydenpitoväylä on mahdollinen. Yhteisesti tunnettujen palveluprosessien merkitys korostuu monialaisessa yhteistyössä ja hoitohenkilökunnan onkin tärkeä tuntea toimintayksikön palveluprosessi ja sen rajapinnoilla toimivat yhteistyötahot.

3.10 Toimitilat, välineet ja lääkinnälliset laitteet

Toimitilat ja välineet

Rikun ryhmäkotien asumisyksikkö sijaitsee Kangasalla osoitteessa Rekolantie 11, 36200 Kangasala. Kiinteistön vuokranantajana toimii Kiinteistö Oy Taloherttua (Urheilutie 2–4, 36200 Kangasala)

Asumisyksikön vanhempi rakennusosa (Rikun ryhmäkoti 1, 816 m²) on valmistunut vuonna 2006 ja uudempi rakennusosa (Rikun ryhmäkoti 2, 1554 m²) vuonna 2017. Rakennukset ovat yhteydessä toisiinsa yhdyskäytävän välityksellä, joka on pääsääntöisesti henkilökunnan käytössä. Rakennuskompleksi on yhdessä tasossa. Ulko-ovet ovat lukitut ja niistä kuljetaan avainkoodeilla tai avaimilla. Rakennusten väliin jäävä piha-alue on aidattu ja suljettu ulkopuolisilta lukittavalla portilla.

Tilojen käytön periaatteet

Asiakkailla on käytössään omat huoneet, joista he maksavat vuokraa. Asiakas sisustaa huoneen kodikseen. Kodin sisustamisessa on kuitenkin huomioitava, että liikkuminen apuvälinein pitää olla turvallista ja huoneessa on mahdollista tekemään hoitotyötä. Asiakkaan huonetta ei käytetä muuhun tarkoitukseen, jos asiakas on poissa. Vierailuajkoja ei ole käytössä, eikä niiden rajoittamiselle ole ollut tarvetta. Omaisten yöpyminen etenkin saattohoitotilanteissa pyritään järjestämään. Yksikössä on käytössä myös yhteisiä tiloja.

- Orvokintuvalla on yhden hengen huoneita (25 m²) 16 kpl

Pirkanmaan hyvinvointialue

- Sammalpirtissä on 12 yhden hengen huonetta (25 m²) ja yksi kahden hengen huone (40 m²)
- Karpalokodissa on 12 yhden hengen huonetta (25 m²) ja yksi kahden hengen huone (32 m²).

Jokaiseen huoneeseen kuuluu wc- ja suihkutila. Huoneessa on sähkökäyttöinen sänky, patja ja tyyny sekä yöpöytä. Asiakas voi sisustaa huoneen sopivan kokoisilla huonekaluilla, tauluilla, valokuvilla ja esim. seinävaatteella. Omat tutut tavarat tekevät uudesta kodista viihtyisän ja tuovat turvaa ja muistoja menneestä.

Yhteisinä tiloina toimivat ruokailu- ja oleskelutilat sekä saunatilat. Saunat lämpiävät tarpeen mukaan ja niihin mahtuu myös suihkulaverilla. Olohuoneet/päiväsalit ovat tilavia ja kannustavat yhteisölliseen arkeen. Olohuoneet ovat aktiivisessa käytössä. TV:n katselu on mahdollista sekä yhteisissä tiloissa että omassa huoneessa, mikäli asukas on tuonut huoneeseensa oman TV:n. Kuntouttavalle työotteelle käytävät ja kaideseinät antavat mahdollisuuden esim. seisomaannousu -harjoituksille ja tuetulle kävelylle. Polkulaite (Motomed) löytyy kahdesta ryhmäkodista. Orvokintuvan ja Karpalokodin yhdistävällä yhdyskäytävällä voi harjoitella pientä ylämäkiharjoittelua kävellen tai pyörätuolilla kelaten. Pienempiä kuntoiluvälineitä (jumppapallot, kuminauhat, hernepussit) löytyy yhdyskäytävältä.

Siivouspalveluiden tuottaja:

Pirkanmaan Voimia Oy
Hatanpään valtatie 30, C 5. krs,
33100 Tampere

Rikun ryhmäkotien asumisyksikön henkilöstö sekä Pirkanmaan Voimian henkilökunta tekee päivittäin yhteistyötä asiakkaiden ravitsemuksen, siisteyden sekä viihtyvyyden eteen.

Pirkanmaan Voimia Oy:n kanssa toteutuvat kuukausittaiset asiakasyhteistyöpalaverit, joissa käsitellään ruoka- ja puhtauspalveluiden ajankohtaisia asioita.

Rikun ryhmäkotien asumisyksikön asiakkailta on mahdollisuus antaa palautetta ruoka- ja puhtauspalveluista Voimian sivustolta löytyvällä sähköisellä palautelomakkeella.

Paperisia palautelomakkeita on saatavilla myös henkilökunnalta. Asumisyksikön henkilöstö voi puolestaan antaa palautetta suoraan Voimian henkilökunnalle sekä sähköisesti ruokatilausjärjestelmän kautta.

Kiinteistön huolto:

Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy
Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala

Rikun ryhmäkotien asumisyksikön henkilökunta on tarvittaessa yhteydessä Herttuan kiinteistöpalvelun edustajien kanssa kiinteistöön liittyvissä asioissa. Huoltopyynnöt tehdään Paketti-järjestelmän kautta, poikkeuksena suruliputuksen tilaaminen. Suruliputus tilataan kiinteistöpalvelun huoltomieheltä tai virka-ajan ulkopuolella huoltopäivystyksen kautta. Myös kiireelliset huoltopyynnöt, esimerkiksi vesivahinko, ilmoitetaan suoraan kiinteistöhuoltoon Paketti-ilmoituksen lisäksi.

Palveluympäristössä käytettävän välineistön asianmukaisuus

Rikun ryhmäkotien asumisyksikön henkilöstö havainnoi arjessaan mahdollisia kiinteistössä ja palveluympäristössä käytettävissä olevissa välineissä esiin tulevia mahdollisia turvallisuusriskejä. Havaittu epäasianmukaisuus tai turvallisuusriski ilmoitetaan sen kiireellisyyden mukaan Paketti-järjestelmän kautta tai muulla soveltuvalla tavalla. Riskejä kartoitetaan myös Granite-riskienarviointijärjestelmässä, jossa määritellään myös tarvittavat toimenpiteet, niiden aikataulu sekä vastuhenkilö.

Toimitiloihin tehdyt tarkastukset

- Palotarkastus 19.2.2026
- Terveysturvallisuuslain mukainen suunniteltu määräaikainen tarkastus 25.2.2026
- Työsuojelutarkastus 30.9.2025
- Oiva-raportti 21.5.2025 (Tampereen kaupunki, ympäristöterveys)
- Ohjaus- ja valvontakäynti 4.11.2025 (Pirha)
- Infektioturvallisuuskäynti 6.5.2025 (Pirha)
- Lääkehoidon auditointi 25.9.2025 (Pirha)

- Sairaala-apteekin osastokäynti 16.5.2025 (Pirha)
- Vierianalytiikan määräaikaikäynti (Fimlab) 27.3.2026

Toimitilojen sekä välineiden ylläpito ja huolto

Tilojen ylläpitoa, huoltoa, epäkohtailmoituksia ja tiedonkulkua koskevat menettelytavat Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä:

1. Henkilöstö tekee Paketti-ilmoituksen: Huom! Kiireellisissä tilanteissa toimitaan erillisten ohjeiden mukaisesti.
2. Paketti-ilmoitus tulostetaan toimiston seinälle, jotta koko työryhmä tietää mihin asioihin on jo reagoitu.
3. Ilmoitukseen kirjataan asian etenemistä, kunnes työ on valmistunut. Työn valmistuttua, ilmoitus tallennetaan sille varattuun kansioon.

Rikkoutuneita tai epäkunnossa olevia laitteita tai välineitä ei käytetä ja niiden käyttö lopetetaan heti kun rikkoutuminen havaitaan.

Lääkinnälliset laitteet

Pirkanmaan hyvinvointialueen lääkintäteknikka vastaa hyvinvointialueen toimintayksiköiden lääkinällisten laitteiden huolloista, kunnossapidosta ja laitteiden poistosta.

Lisätietoja: [Laki lääkinällisistä laitteista \(719/2021\) - Finlex.fi](#)

Lisätietoja henkilöstölle: [Lääkintäteknikka](#)

Terveysthuollon laitteet ja tarvikkeet

Hoitotyöhön käytettävät laitteet, kuten verensokeri-, kuume- ja verenpainemittarit sekä kuulolaitteet ovat yksikön sairaanhoitajan vastuulla.

Yksikössä käytössä olevat laitteet esim. verenpaine- ja verensokerimittarit huolletaan ja kalibroidaan säännöllisesti. Viallisten laitteiden esim. verenpainemittareiden korjaus tilataan Paketti-järjestelmän kautta.

Asiakasturvallisuuteen kuuluu, että hoitoon, hoivaan ja palveluun vaadittavat laitteet ja tarvikkeet ovat saatavilla ja toimintakuntoisia. Ennen laitteen käyttöönottoa määritellään laitteen käytön vaatima perehdytys.

Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä käytössä olevia terveydenhuollon laitteita ja tarvikkeita ovat neulat, ruiskut ja haavanhoitotuotteet, ensiapuvälineet ja -tarvikkeet, kuume- ja verenpainemittarit, silmälasit ja kuulolaitteet, hammasproteesit ja hammashoidon välineet, sydäntahdistimet ja tekonivelet, sairaalasängyt, pyörätuolit, rollaattorit, nostolaitteet, kirurgiset instrumentit sekä hoitokäytössä olevat järjestelmät ja ohjelmistot. Lisäksi yksikössä on pika-CRP-mittari ja imulaitteet.

- Laiterekisteri ja laitteiden huoltotiedot löytyvät Paketti-järjestelmästä kohdasta ICT ja laitteet - Laitteen selaus, poisto ja vuosihuolto

Asukkaiden apuväline- ja tarvikehankinnat ovat asukaskohtaisia. Fysioterapeutti arvioi ja ohjaa tarvittaessa apuvälineen käytössä.

Hoitohenkilöstö vastaa laitteiden käyttäjänä

- laitteiden turvallisesta, käyttöohjeen mukaisesta käytöstä
- käyttökoulutuksesta kaikille laitteen käyttäjille
- vaaratilanneilmoitusten tekemisestä

Apuvälineiden ja yksikön käytössä olevien lääkinnällisten laitteiden hankinta, käytön ohjaus ja huolto

Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä olevien lääkinnällisten laitteiden asianmukainen käyttö varmistetaan perehdyttämällä käyttäjät laitteiden käyttöön. Sairaanhoitajat huolehtivat laitteiden kalibroinneista ja tarkastusmittauksista, esimerkiksi:

- pika-CRP 1x/vk
- vs-mittarit 1x/kk
- pika-INR 1x/kk

Laitteilla on omat laitekansiot, josta löytyvät käyttö- ja näytteenotto-ohjeet sekä seurantakaavakkeet ja muuta ohjemateriaalia. Esimerkiksi pika-CRP:n perehdytyskaavake on laitekansiossa.

CRP ja INR mittarit on hankittu laitevuokrana Fimlabista. Yhteystiedot laitteiden ylläpitäjään löytyvät laitekansioista. Fimlabin edustaja käy yksikössä vuosittain tarkastamassa laitteet ja toteutuneet laiteseurannat. Fimlabiin voi myös olla yhteydessä sähköpostitse ongelmatilanteissa tai perehdytyksen saamiseksi.

- Fimlabin vierianalytiikan määräaikaikäykänti toteutunut 27.3.2026, jolloin tarkastettu laitteen käyttö, sijainti, reagenssit, kontrollointi, laitekansio ja näytteenotto laitteissa QRgo-CRP-laite sekä CoaguChek -INR-laite

Muut hoitotyössä käytettävät lääkinnälliset laitteet on rekisteröity hyvinvointialueelle, mm. vaa'at, imut ja verenpainemittarit, nostimet ja polkulaite. Hyvinvointialueelle rekisteröidyt laitteet tarkastetaan ja huolletaan huolto-ohjelman mukaisesti IsteKin toimesta.

Asiakkaan apuvälineet hankitaan Apuvälinepalvelusta ja ne ovat asukkaalla määräaikaisessa lainassa ja henkilökohtaisessa käytössä. Näiden apuvälineiden huollosta vastaa Apuvälinepalvelu.

Vialliset tai rikkinäiset laitteet ja välineet poistetaan välittömästi käytöstä potilas- ja työturvallisuuden takaamiseksi.

Pirkanmaan hyvinvointialueella Lääkintätekniiikan tehtävänä on vastata lääkinnällisten laitteiden elinkaaren aikaisista tukipalveluista sisältäen laitteiden ennakoivat huollot, kunnossapidon ja laitteiden poistot sekä lääkintätekniiikan asiantuntijapalvelut. Ajantasaiset yhteystiedot Lääkintätekniiikan henkilöstölle löytyvät intrasta.

Lisätietoa henkilöstölle: [Lääkintätekniiikka](#).

Lääkinnällisten laitteiden viankorjauksiin, huoltoihin ja tukipalveluihin liittyvissä asioissa tulee tehdä palvelupyyntö Paketin kautta laitteessa olevan tunnusnumeron avulla.

Terveystenhuollon laitteista ja tarvikkeista tehtävät vaaratilanneilmoitukset

Työntekijät perehdytetään yksikössä käytössä oleviin terveydenhuollon välineisiin ja laitteisiin sekä vaaratapahtumailmoitusten raportoimiseen. Välineitä ja laitteita käytetään

ja säädetään, ylläpidetään ja huolletaan ainoastaan valmistajan ilmoittaman käyttötarkoituksen ja - ohjeistuksen mukaisesti.

Laitteisiin ja tarvikkeisiin liittyvistä haitta- ja vaaratilanteista tehdään asianmukaiset HaiPro-ilmoitukset. Mahdollisista laitteiden aiheuttamista vaaratilanteista on tehtävä ilmoitus myös Fimealle. Ohjeet ja ilmoituslomakkeet löytyvät osoitteesta:

[Vaaratilanteista ilmoittaminen - Fimea.fi.](#)

Vaaratilanneilmoituksen tekee se työntekijä, joka huomaa vian. HaiPro-ilmoitus tulee tiedoksi ja käsiteltäväksi lähiesihenkilölle, joka tekee tarvittavat toimenpiteet asian suhteen.

Terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista vastaavan henkilön nimi ja yhteystiedot

Laitteet tarkastetaan ja huolletaan huolto-ohjelman mukaisesti.

- Lojerin vuosihuolto toteutunut 16.-18.2.2026
- Tunstall hälytysjärjestelmän toiminta tarkastettu 29.9.2025 yksikön puhelinten uusimisen yhteydessä.

Laitteiden korjausten tilaamisesta vastaa vian havainnut työntekijä.

Laitteiden turvallisuudesta ja käytön osaamisesta vastaa osastonhoitaja Janni Kuivanen

Säteilyn käytön turvallisuus

Ei koske yksikköä.

3.11 Tietojärjestelmät ja teknologian käyttö

Tietojärjestelmät

Uusille tietojärjestelmille ja sovelluksille tehdään tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta tietoturva-arviointi aina ennen käyttöönottoa. Tietoturva-arviointi tehdään myös järjestelmän muuttuessa oleellisesti. Tietoturva-arviointi sisältää myös tietojärjestelmän käyttöön liittyvän riskiarvion. Tietojärjestelmille tehdään riskiarviointi kolmen vuoden välein tai kun järjestelmä oleellisesti muuttuu.

Tietohallinto vastaa tietojärjestelmäpalveluiden, tieto- ja viestintäteknologian sekä lääkäintekniikan palveluiden järjestämisestä ja ohjauksesta Pirkanmaan hyvinvointialueella. Lisäksi Tietohallinto kehittää asiakkaan ja ammattilaisen digipalveluita ja huolehtii hyvinvointialueen tietoturvallisuudesta ja tietosuojasta, asiakirja- ja kirjaamopalveluista sekä projekti- ja kehittämispalveluista. Palvelut tuottaa pääsääntöisesti inhouse-yhtiö Istekki Oy.

Lisätietoa henkilöstölle: [Tietohallinto - intra.pirha.fi](https://intra.pirha.fi)

Rikun ryhmäkotien asumisyksikön henkilöstön tietojärjestelmäosaaminen varmistetaan koulutuksella ja perehdytyksellä. Tietojärjestelmän häiriö- ja vikatilanteisiin on varauduttu yksikössä ajantasaisella ohjeistuksella ja varautumissuunnitelmalla. Pirkanmaan hyvinvointialueella on käytössä yhteinen potilastietojärjestelmä.

Teknologiset ratkaisut Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä

Asumispalveluyksiköissä olevat kameravalvontalaitteiden käyttöperiaatteet, tallennusominaisuus ja sijainti tulee ilmoittaa. Yksikössä käytettävät muut turvalaitteet ja niiden käyttötarkoitus tulee kirjata tähän suunnitelmaan.

Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä ei ole kameravalvontaa.

Kulunvalvontaan tarkoitetut teknologiset ratkaisut

Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä on ulko-ovilla ja portilla ovipuhelinjärjestelmä, sähköisiä lukitusratkaisuja sekä avaimet henkilökunnalla. Asumisyksikön ulko-ovista pääsee liikkumaan vain avaimella tai ovikoodilla.

Jokainen työntekijä on velvollinen tarkkailemaan turvalaitteiden ja hälytysjärjestelmien toimivuutta sekä tekemään mahdollisista vioista, puutteista ja epäkohdista ilmoituksen esihenkilölle.

Sähkökatkon sattuessa osastoivat palo-ovet sulkeutuvat automaattisesti.

Hätäpoistumistien opastekilvet sekä sähköstä riippumattomat valot jäävät palamaan myös sähkökatkon aikana.

Kiinteistön huoltomies on vastuussa kiinteistön kiinteiden laitteiden toimivuudesta ja suorittaa säännöllisesti laitetestauksia.

Asukkaiden henkilökohtaisessa käytössä olevat teknologiset ratkaisut

Asiakkaiden käytössä on Tunstall Oy:n hälyttimet (kaulanauha tai ranneke). Asiakkailla olevista hälytysnapeista hälytys ohjautuu hoitajien puhelimiin. Asiakkaiden hälyttimien toimivuus varmistetaan päivittäin. Yöaikaiset ovihälyttimet, joista hälytys ohjautuu oven avautuessa asukashälyttimien tapaan hoitajien puhelimiin, käynnistyy automaattisesti illalla klo 21.00 ja menee pois päältä klo 07.00.

Yöaikaan työskentelevillä työntekijöillä (2 hlö) on työvuorossa mukanaan hoitohenkilökunnalle tarkoitettut henkilöturvahälyttimet, joilla he saavat tarvittaessa nopeasti hälytettyä apua toiselta työntekijältä.

Asiakkaiden turvallisuuden takaamiseksi ryhmäkodeilla on käytössä siirrettävät liiketunnistimet (4 kpl), joita käytetään esimerkiksi asukkaan kaatumisriskin vähentämiseksi

Asiakkaiden henkilökohtaisessa käytössä olevien turva- ja kutsulaitteiden toimivuuden ja hälytyksiin vastaamisen varmistaminen

Jokainen asukashälytys tulee sekä asiakkaan oman ryhmäkodin hoitajapuhelimeen että myös muihin ryhmäkodin hälytyspuhelimiin. Näin voidaan varmistua, että asiakkaan hälytyskutsuun reagoidaan, jos oman ryhmäkodin hoitaja ei ehdi heti paikalle tarkistamaan tilannetta.

Rannekkeiden ja seinälaitteiden toimivuus tarkistetaan säännöllisesti Tunstallin toimesta. Mikäli hoitajat huomaavat laitteissa häiriöitä tai vikoja, tehdään ilmoitus Paketti-järjestelmässä tai kiireellisissä tapauksissa puhelimitse Itsekin asiakaspalveluun.

Henkilöturvajärjestelmien vikailmoitukset – ohjeistus henkilöstölle

[Henkilöturvajärjestelmät - intra.pirha.fi](https://intra.pirha.fi)

Rikun ryhmäkotien asumisyksikön henkilöturvallitteisto testataan kuukausittain myös ryhmäkodin henkilökunnan toimesta. Turvalaitteiston testauksen raportoinnista on annettu erillinen ohje.

Turva- ja kutsulaitteiden toimintavarmuudesta vastaavan henkilön nimi ja yhteystiedot

Pirkanmaan hyvinvointialueen henkilöturvajärjestelmien (Tunstall) ylläpidosta vastaa vuoden Istekki Oy. Vikailmoituksiin ja huoltopyyntöihin reagoiminen oikea-aikaisesti on mahdollista vain, mikäli ilmoitukset tehdään oikeaan paikkaan ja saavuttavat heti oikean tahon:

- Paketti-järjestelmän kautta ensisijaisesti
- Sähköpostilla 1144.kayttotuki@pirha.fi, jos Paketti-järjestelmän käyttäminen ei ole mahdollista
- **Kiireellisissä asioissa** soita p. 1144 (p. 03 3117 1144)

Tietosuoja ja tietoturva

Tietosuoja ja tietoturva ovat osa hyvinvointialueen päivittäistä toimintaa ja jokainen henkilöstön jäsen on vastuussa omalta osaltaan näiden toteutumisesta.

Hyvinvointialueen tietosuoja- ja tietoturvapoliittikan mukaan johdolla on kokonaisvastuu tietosuoja- ja tietoturvatyön johtamisesta, rekisterinpidosta sekä resursoinnista.

Jokainen uusi työntekijä käy pakolliset tietosuoja- ja tietoturvaosiot läpi osana perehdytystään, ja koko henkilöstön on läpäistävä pakollinen peruskoulutus kahden vuoden välein.

Tietosuoja asettaa säännöt, joiden mukaan tulee toimia aina henkilötietoja käsiteltäessä, ja tietoturva tarjoaa ne keinot, joilla henkilötietoja suojataan. Käsitteinä nämä kulkevat käsi kädessä, eikä tietosuojaa ole ilman tietoturvaa. Kun tietosuojasta huolehditaan asianmukaisesti, tulee myös tietoturva väistämättä huomioiduksi henkilötietojen osalta. Pirkanmaan hyvinvointialueen hallitus hyväksyy tietosuoja- ja tietoturvapoliittikan. Johdolla on kokonaisvastuu tietosuoja- ja tietoturvatyön johtamisesta, rekisterinpidosta sekä resursoinnista.

Lisätietoa henkilöstölle: [Tietosuoja ja tietoturva](#)

Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä huolehditaan rekisterinpitäjän oikeuksien ja vastuiden toteutumisesta käsittelemällä henkilötietoja vain asianmukaisissa tietojärjestelmissä. Yksikön henkilöstö saa käsitellä vain lakisääteisen tehtävän edellyttämiä välttämättömiä asiakastietoja.

Tietoturvasuunnitelma

Hyvinvointialue on sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäjänä laatinut tietosuoja- ja tietoturvaa ja tietojärjestelmien turvallista käyttöä koskevan tietoturvasuunnitelman. Tietoturvasuunnitelma ei ole julkinen asiakirja, mutta sen voi pyytää luettavaksi tietosuojavastaavalta tai tietoturvavastaavalta. Suunnitelmaa täydennetään ja päivitetään tarpeen mukaan vastaamaan lainsäädäntöä ja Pirkanmaan hyvinvointialueen prosesseja. Tietoturvasuunnitelma on laadittu 28.3.2023, ja sitä on päivitetty viimeksi 11.10.2024.

tietosuojavastaava Katja Rajala

tietoturvavastaava Henry Davidsson

Lisätietoja henkilöstölle: [Tietosuoja- ja tietoturvaohjeet](#)

Pirkanmaan hyvinvointialueen ikäihmisten palveluiden yksiköissä tietosuoja- ja tietoturvakierro tehdään vähintään kerran vuodessa joko erikseen tai turvallisuuskävelyn yhteydessä. Yksikön esihenkilö vastaa kierron perusteella tarvittavien kehitys- ja korjaustoimenpiteiden suunnittelusta ja toteuttamisesta.

3.12 Asiakas- ja potilastietojen käsittely ja tietosuoja

Tietosuoja on perusoikeus, joka turvaa rekisteröidyn (henkilön, jonka tietoja käsitellään) oikeuksien ja vapauksien toteutumisen henkilötietojen käsittelyssä. Henkilötietojen käsittely on aina perustuttava lakiin. Henkilötietojen käsittelyn on oltava asianmukaista

ja tapahduttava aina tiettyä tarkoitusta varten joko asianomaisen henkilön suostumuksella tai muulla laissa säädetyllä perusteella.

Lisätietoja: [Tietosuoja - pirha.fi](https://www.pirha.fi)

Lisätietoja henkilöstölle: [Tietosuoja- ja tietoturvaohjeet](#)

Pirkanmaan hyvinvointialueen toimintaa ohjaavat EU:n yleinen tietosuoja-asetus 2016/679 (GDPR) sekä kansallinen lainsäädäntö. Henkilötietojen käsittelylle on aina oikeusperuste. Henkilötietojen käsittelyssä ja arkistoinnissa noudatetaan hyvää tietojenkäsittelytapaa, kansallista tietoturvaohjeistusta ja hyviä käytänteitä.

Rikun ryhmäkotien asumisyksikön esihenkilö vastaa asiakastietojen käsittelyn lainmukaisuudesta ja tietosuojan toteutumisesta sekä henkilöstön koulutuksesta ja ohjeistuksesta.

lääkäiden asumisen ja kotihoidon palvelut ovat sosiaalipalveluita, joiden yhteydessä tuotetaan myös terveystietojä (sote-yhteiset palvelut). Tällöin palvelua toteutettaessa syntyy asiakas- sekä potilastietoa. Sosiaalihuollon asiakastieto on kirjattava asiakastietojärjestelmään (Saga) ja potilastieto terveydenhuollon potilastietojärjestelmään (Omni360).

Työntekijöiden perehdyttäminen asiakastyön kirjaamiseen

Jokaisella työntekijällä on oma henkilökohtainen tunnus asiakastietojärjestelmään ja kirjaamisesta jää lokijälki. Yksikön henkilökunta käsittelee asiakkaiden tietoja siinä määrin, kun se on heidän työnsä tekemiseen tarpeellista.

Rikun ryhmäkotien asumisyksikön uusi työntekijä saa työsuhteensa alussa perehdytyksen yksikön tietosuoja- ja tietoturvakäytänteisiin, perehdytyksen asiakastietojärjestelmän käyttöön sekä henkilökohtaiset tunnukset järjestelmään. Perehdyttäjä ohjaa ja varmistaa että kirjaaminen on sujuvaa ja asianmukaista.

Asiakastyön kirjaaminen tapahtuu viipymättä ja asianmukaisesti

Hoitohenkilökunta tekee päivittäiset asiakastyön kirjaukset asukkaan hoitosuunnitelman pohjalta. Toimintatapa edistää hoitotyön suunnitelmallisuutta ja sen jatkuvuutta. Hoitotyön päivittäiskirjauksista tulee selvitä, miten hoitoa on toteutettu sekä hoidon tulokset. Kirjauksiin sisällytetään myös asukkaan osallisuus sekä mahdollisuuksien mukaan asukkaan kokemus ja mielipide omasta hoidostaan. Hoitotyön kirjaamisen tulee olla asukkaan voimavaroja arvioivaa.

Henkilökunta kirjaa hoitotoimet ja huomiot asiakastietojärjestelmään ennen työvuoron päättymistä. Hoitotyön toimintoja suunniteltaessa huomioidaan kirjaamiseen varattava aika. Yksikössä on useita tietokoneita, joita voi käyttää kirjaamiseen.

Tietosuojaan ja henkilötietojen käsittelyyn liittyvän lainsäädännön sekä yksikölle laadittujen ohjeiden ja viranomais määräyksien noudattaminen

Henkilökunta perehdytetään hoitotyöhön, asiakastietojen käsittelyyn ja tietosuojaan sekä omavalvonnan toteuttamiseen perehdytys suunnitelman avulla.

Asiakastietojärjestelmän tunnushallinta kuuluu esihenkilölle ja hän kantaa päävastuun uusien käyttäjien kouluttamisesta ja perehdyttämisestä. Asiakastietojen käsittelyä seurataan ja ohjeistusta kerrataan säännöllisesti.

Yksikön henkilöstön tulee huolehtia, etteivät tiedot joudu laittomasti sivullisten tietoon. Sivulliseksi tulkitaan potilastietolain perusteella myös samassa yksikössä työskentelevä henkilö, joka ei osallistu asiakkaan hoitoon tai siihen liittyviin tehtäviin. Henkilötietolaissa ja potilaslaissa mainittu vaitiolovelvollisuus säilyy myös sen jälkeen, kun palvelussuhde tai tehtävä on päätynyt. Esihenkilö huolehtii käyttäjätunnusten ja salasanojen passivoimisesta työsuhteen päätyttyä mahdollisimman pian.

Asiakastietojen tarkastaminen

Asiakkaalla on oikeus tietää, mitä tietoja sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilainen on tallentanut ja miten tietoja on käytetty. Asiakas voi tarkastella sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten digitaalisesti kirjaamia tietoja Omakannassa.

Pirkanmaan hyvinvointialueen lääkehoitosuunnitelma ja palvelulinjatasoiset lääkehoitosuunnitelmat löytyvät henkilöstölle lääkitysturvallisuussivustolta. Sivustolta löytyy myös muita lääkehoidon toimintaohjeita.

Lisätietoja henkilöstölle: [Lääkitysturvallisuus](#)

Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä on ajantasainen lääkehoitosuunnitelma, joka on päivitetty 30.4.2026 Pirkanmaan hyvinvointialueen ohjeistuksen mukaisesti.

Rikun ryhmäkotien asumisyksikön esihenkilö vastaa yksikön lääkehoitosuunnitelman laatimisesta ja päivittämisestä. Suunnitelma tarkastetaan ja päivitetään vuosittain hyvinvointialueen lääkehoitosuunnitelman ohjeiden mukaisessa syklissä. Yksikön lääkehoitosuunnitelman hyväksyy yksikön lääkehoidosta vastaava lääkäri.

Rikun ryhmäkotien asumisyksikön lääkehoidon asianmukaisuudesta ja lääkehoitosuunnitelman toteutumisesta ja seurannasta vastaa vastaava sairaanhoitaja. Asumisyksikön rajatusta lääkevarastosta vastaa yksikön vastaava sairaanhoitaja.

3.14 Infektioiden torjunta

Tartuntatautilaki velvoittaa sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköitä torjumaan hoitoon liittyviä infektioita sekä lääkkeille erittäin vastustuskykyisiä mikrobeja.

Tartuntatautilain mukaan jokaisen toimintayksikön ja sen johtajan on huolehdittava tartunnan torjunnasta, potilaiden, asiakkaiden ja henkilökunnan tarkoituksenmukaisesta suojauksesta ja sijoittamisesta sekä mikrobilääkkeiden asianmukaisesta käytöstä.

Lisätietoja: [Infektioiden torjunta ja hoito - pirha.fi](#)

Lisätietoja henkilöstölle: [Infektioiden torjunta kotihoidossa - pirha.fi](#)

Rikun ryhmäkotien asumisyksikön infektioidentorjunnan yhdyshenkilön tehtävää hoitavat vastaava sairaanhoitaja ja sairaanhoitaja. Infektioidentorjunnan yhdyshenkilön tehtävänkuva on tutustuttavissa: [Infektioidentorjunnan yhdyshenkilön työnkuva Pirkanmaan hyvinvointialueella sijaitsevilla yksiköissä - pirha.fi](#)

Hygieniayhdyshenkilöt seuraavat hygieniahoitajien sähköpostituslistalla ajankohtaisia hygienia ja infektioturvallisuustiedotteita sekä jakavat tietoa henkilöstölle yksikön palaverieissa.

Infektioidentorjunnan yhdyshenkilöt osallistuvat heille tarkoitettuihin koulutuksiin:

- Tulevat koulutukset yhdyshenkilöille: [Infektioiden torjunnan koulutukset - pirha.fi](#)

Henkilöstön ohjeistukset hygienia- ja infektioturvallisuusasioissa: [Infektioiden torjunta ja hoito](#)

Infektioidentorjunnan yhdyshenkilöt Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä:

- Vastaava sairaanhoitaja, puh. 040 133 6584
- Sairaanhoitaja, puh. 050 469 9718

Asukashuoneiden siivous

Ympäri vuorokautisen asumispalvelun osalta asukashuoneiden siivouksesta vastaa Pirkanmaan Voimian puhtauspalvelut.

Asiakashuoneissa siivottaviin pintoihin kuuluvat katot, seinät, pystypinnat, ikkuna- ja lasipinnat, tasot, kalusteet, ote- ja kosketuspinnat, lattiat ja jäteastiat. Voimia vastaa siivousaineiden ja -välineiden hankinnasta, asumisyksikkö puolestaan vastaa käsi- ja wc-papereiden, saippuoiden sekä käsihuuhteiden tilauksesta.

Yksikön yleisten tilojen siivous

Yleisten tilojen siivouksesta vastaa Pirkanmaan Voimian puhtauspalvelut.

Ylläpitosiivous suoritetaan viisi kertaa viikossa (oleskelutilat, ruokasali, taukotilat, käytävät, wc-tilat). Toimistotila ja pukuhuoneet siivotaan kaksi kertaa viikossa.

Vähäisellä käytöllä olevat tilat, esimerkiksi henkilökunnan suihkutilat ja varastot, siivotaan kerran viikossa.

Yksikön pyykkihuolto

Rikun ryhmäkotien asumisyksikön vuodevaatteiden huolto on järjestetty tekstiilipalvelu Sakupen kautta. Likapyykki lähtee yksiköstä kaksi kertaa viikossa pesuun ja kaksi kertaa viikossa tilalle tuodaan puhtaat liinavaatteet. Sakupe toimittaa myös henkilökunnan työvaatteet ja vastaa myös niiden huollosta. Henkilökunta vastaa liinavaatteiden tilaamisesta ja tarvittaessa palautuksesta ja reklamoinnista. Voimian henkilökunta huolehtii työvaatetilaukset.

Asumisyksikön ryhmäkodeissa on myös kaksi omaa pyykkihuonetta, jossa voidaan pestä yksikön ja asukkaiden omia tekstiilejä. Yksikössä tehtävästä pyykkihuollosta vastaa henkilökunta.

Yksikön jätehuolto

Vuokranantaja vastaa yhdyskuntajätteen jätehuollosta ja Pirkanmaan hyvinvointialue vastaa toiminnastaan syntyvien tietosuojattavien jätteen, terveydenhuollon erityisjätteen ja vaarallisten jätteen jätehuollosta.

Jäteohjeistus henkilökunnalle: tietosuojattavien jätteen, terveydenhuollon erityisjätteen sekä vaarallisten jätteen kuljetustilausten ohjeet: [Kuljetustilaukset](#)

4 Omavalvonnan riskienhallinta

Turvallisuuskulttuuri luo perustan organisaation riskienhallinnalle.

Jokaisen työntekijän tulee ottaa vastuu, arvioida tilanteita ja työtään asiakkaaseen ja potilaaseen kohdistuvien riskien kannalta ja kehittää toimintaa jatkuvasti turvallisemmaksi.

4.1 Riskienhallinnan vastuut, riskien tunnistaminen ja arvioiminen

Riskienhallinnan vastuut

Riskienhallinnan vastuut koskevat kaikkia hyvinvointialueen organisaation tasoja ja jäseniä. Riskienhallinnan järjestämisen, ohjeistamisen ja käytännön toteuttamisen sekä seurannan vastuut on määrätty yleisesti johdon, johtavien viranhaltijoiden ja

esihenkilöiden tehtäväksi. On kuitenkin keskeistä, että jokainen henkilöstön jäsen muistaa omat vaikutusmahdollisuutensa riskienhallinnassa. Henkilöstön aktiivisuus, osallistuminen, havainnointi ja erilaisista havainnoista ilmoittaminen tukevat koko organisaation riskienhallintaprosessia.

Rikun ryhmäkotien asumisyksikön esihenkilö vastaa oman yksikkönsä riskienhallinnasta. Henkilöstöllä on velvollisuus ilmoittaa esihenkilölleen yksikössään havaitsemistaan riskeistä ja tehdä ilmoitus HaiPro-järjestelmään. Yksikön työturvallisuusriskien arvioinnin tulee olla henkilöstön nähtävillä.

Riskien tunnistaminen ja arvioiminen

Pirkanmaan hyvinvointialueen ikäihmisten asumisen palveluiden yleisimmät asiakasturvallisuusriskit HaiPro-järjestelmän raportin mukaan ajalla 1.1.2025 – 30.9.2025 liittyvät tapaturmaan tai onnettomuuteen, lääkehoidon toteutukseen ja tiedonkulkuun tai tiedonhallintaan.

Rikun ryhmäkotien asumisyksikön esihenkilö seuraa ja arvioi yksikössä tunnistettuja riskejä.

Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä tunnistetut riskit 2025–2026

Rikun ryhmäkotien asumisyksikön henkilökunta on kartoittanut 25.9.2025 asukasturvallisuuden näkökulmasta riskejä ja suunnitellut sekä toteuttanut keinoja niiden ehkäisemiseksi:

Painehaavat ja vajaaravitsemus

Painehaava tarkoittaa ihohaavaa, joka syntyy paineen seurauksena. Painehaavoja syntyy erityisesti vuodepotilaille, jotka joutuvat makaamaan pidempiä aikoja paikallaan, eivätkä pysty itse kääntymään vuoteessa.

Painehaavan syntymisen riskiä arvioidaan asumisyksikön Braden-arviointityökalun avulla. Jos painehaava on jo päässyt syntymään tai riski sen syntymiseen on olemassa, apuvälinekeskuksesta voidaan hankkia painepatja painehaavariskin pienentämiseksi.

Kaikki asumisyksikön sängyissä olevat patjat ovat matalan ja keskinkertaisen painehaavariskin omaaville tarkoitettuja.

Henkilöstö on suorittanut Oppiportin verkkokurssin Estä painehaava. Verkkokurssilla on saatu perustiedot painehaavojen ehkäisystä, ymmärretty mitkä tekijät ja sairaudet vaikuttavat painehaavojen syntyyn, opittu tunnistamaan riskipotilaat ja opittu valitsemaan sekä käyttämään painehaavariskin arvioinnin työkaluja.

Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä ravitsemustilaa seurataan säännöllisillä painon mittauksilla sekä RAI-arvioinnin yhteydessä tehdyllä MNA-ravitsemustilan arvioinnilla. Hoitohenkilökunta tekee havaintoja ja arviointia myös päivittäisissä kohtaamisissaan asiakkaiden kanssa, esimerkiksi seuraamalla ruokailujen sujumista ja muutoksia ruokahalussa.

Mikäli asiakkaalla on riski vajaaravitsemukseen tai todettu vajaaravitsemustila, aterioiden ravintosisältöä tehostetaan. Ateriapalveluista tilataan asukkaalle tarvittava ravintosisältö tai ruokaan ja ruokavalioon lisätään energiaa asiakkaalle sopivalla tavalla. Ruokailuissa huomioidaan esimerkiksi apuvälineiden ja avun tarve. Ravitsemuksesta huolehtiminen on tärkeää myös painehaavojen ehkäisyssä.

Henkilökunta arvioinut riskin 25.9.2025: tehostettuja ruokavalioita käytetään ravitsemustilan tukena. Painehaavoja ei ole syntynyt 2025 aikana, mutta aiemmin syntyneitä haavoja tai haavariskiä tulee seurata edelleen aktiivisesti. Arvioinnissa hyödynnetty HaiPro- ja RAI-järjestelmää.

Muistisairauden aiheuttamat käyttäytymisen muutokset

Rikun ryhmäkotien asumisyksikön asiakkaista suurin osa sairastaa muistisairautta. Käyttäytymisen muutokset ovat yleisiä kaikissa muistisairauksissa ja sairauden kaikissa vaiheissa. Aggressiivisuus on yksi käyttäytymisen muutos, joka on tavallinen oire keskivaikeassa ja vaikeassa taudinvaiheessa. Hoitohenkilökunta on käsitellyt aggressiivista käyttäytymistä aktiivisesti ja ratkaisukeskeisesti yksikön palaverissa, ja loppuvuodesta 2023 henkilökunta koulutautui aiheen äärellä kahdessa koulutuksessa: Muistisairaahan neuropsykiatrisen oireiston arviointi ja hoito 16.11.2023 sekä Haastavan

asiakkaan kohtaaminen 4.12.2023. Haastavat asiakas- ja potilastilanteet koulutukseen 30.9.2025 osallistui 2 hoitohenkilöstön jäsentä.

Hoitohenkilökunta hyödyntää Terveysportin tietokantaa Vanhusten hoito ja hoiva, jossa on esitelty kattavasti myös käyttäytymisen muutosten hoitoperiaatteet. Hoitoperiaatteet tuntemalla asukkaan hoito voidaan suunnitella ja haastavat tilanteen kohdata yksilöllisesti ja ammattitaidolla. Keväällä 2026 Voimavaralähtöinen toimintamalli - koulutuskokonaisuuteen osallistuu useita työntekijöitä ja koulutuksen merkitystä tunnistetun riskin hallintaan päästään arvioimaan ensimmäisen kerran arviolta loppuvuodesta 2026.

Asukkaiden fyysisen toimintakyvyn lasku

Asiakkaiden fyysisen toimintakyvyn lasku arvioitiin asukasturvallisuuden riskiksi vuonna 2025 ja edelleen vuonna 2026. Fyysisen toimintakyvyn lasku altistaa kaatumisille ja muille tapaturmille. Erityisesti riski korostuu yhdessä muistisairauden aiheuttamien käyttäytymisen muutosten kanssa. Asiakas saattaa yrittää avustaa toista avaamalla esimerkiksi turvavyön toisen asukkaan näin pyytäessä. Riskin hallitsemiseksi yksikössä on ohjeistus henkilökunnan taukojen porrastamisesta siten, että asukkaiden valvonta toteutuu mahdollisimman kattavasti. Valvonnan ns. pimeitä kohtia syntyy, kun hoitohenkilöstö on avustamassa asukkaita esimerkiksi asukashuoneissa samanaikaisesti. Työtehtävien organisoinnilla voidaan riskiä pienentää, mutta ei poistaa kokonaisuudessaan. Henkilöstö on myös tarkastellut hoitovälineistön mahdollisuuksia ja ehdottanut hankittavaksi välineistöä, jonka on katsonut riskinhallinnassa tarpeelliseksi.

Hoitajapalaverit hoitotyön ja riskienhallinnan tukena

Rikun ryhmäkotien asumisyksikön sairaanhoitajat pitävät ryhmäkodeissa viikoittain hoitajapalavereita, joissa käsitellään hoitotyön haastavia tilanteita ja mm. HaiPro-ilmoituksia, etsitään yhdessä tilanteisiin sopivia keinoja sekä myös käydään läpi onnistumisia, joista oppimalla osaaminen laajenee. Henkilökunta pitää asukasturvallisuuden ylläpitämisen tärkeänä osatekijänä sujuvaa tiedonkulkua ja mm. raportoinnin toimintatapoja on kehitetty.

Muut asiakasturvallisuutta ylläpitävät toimet

Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä toteutettiin 10.3.2026 vaaratilannekatsaus, jossa tarkasteltiin tehtyjä HaiPro-ilmoituksia, niiden kehittymistä ja suunniteltiin ilmoitusten pohjalta muutoksia arjen toimintatapoihin, jotka vastaavat katsauksesta saatua tilannekuvaa. Toimenpiteet olivat esimerkiksi raportointikäytänteisiin liittyvää ohjeistusta, henkilöstön työnjaosta sopimista sekä asukkaiden valvonnan lisäämiseksi tehtyjä järjestelyjä. Toimenpiteiden vaikuttavuutta ja ajantasaisuutta arvioidaan joustavasti asumisyksikön arjessa päivittäin.

Lisätietoja henkilöstölle: [Riskienhallinta](#)

4.2 Riskienhallinnan keinot sekä epäkohtien ja puutteiden käsittely

Toiminnan suunnittelulla ehkäistään ennalta tunnistettujen riskien toteutumista. Hyvinvointialueella on käytössä järjestelmä (HaiPro), johon työntekijä ilmoittaa asiakas- ja potilasturvallisuuteen liittyvät vaaratapahtumat, epäkohdat tai epäkohdan uhat sekä työturvallisuuteen, toimintaympäristöön, tietosuojaan ja tietoturvaan liittyvät havainnot ja tapahtumat.

Sote-valvontalain 29 § velvoittaa hyvinvointialueen henkilöstöön kuuluvan tai vastaavissa tehtävissä toimeksiantosuhteessa tai alihankkijana toimivan henkilön **ilmoittamaan viipymättä** palveluyksikön vastuuhenkilölle tai muulle toiminnan valvonnasta vastaavalle henkilölle, jos hän tehtävissään **huomaa tai saa tietoonsa epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan asiakkaan tai potilaan sosiaali- tai terveydenhuollon toteuttamisessa taikka muun lainvastaisuuden.**

Palveluyksikön esihenkilöt vastaavat ilmoitusten käsittelystä, tarvittavien korjaavien ja ehkäisevien toimien suunnittelusta ja toteutuksesta tapahtumien toistumisen estämiseksi. Esihenkilö voi käyttää tapahtumien selvittämisessä palveluyksikön turvallisuusasiantuntijoita (esimerkiksi lääkevastaavat), mutta esihenkilö päättää toimenpiteistä. Esihenkilöiden tulee käsitellä tapahtumia säännöllisesti yhdessä

henkilöstön kanssa. Esihenkilö vastaa suunnitelmien ja toteutettujen toimien kirjaamisesta ja seuraa toteutettujen toimien vaikutuksia.

Asiakkaan tai potilaan palveluun, hoivaan tai hoitoon liittyvästä vakavasta vaaratapahtumasta käynnistetään vakavan vaaratapahtuman tutkinta tai vaaratapahtuman perusteellinen tarkastelu.

Lisätietoja henkilöstölle: [Vakavan vaaratapahtuman tutkinta](#)

Lisätietoja henkilöstölle: [Vaaratapahtumat ja epäkohtailmoitukset](#)

Rikun ryhmäkotien asumisyksikön esihenkilö tiedottaa henkilöstöä Sote-valvontalain 30 § mukaisesti lain edellyttämästä ilmoitusvelvollisuudesta. Esihenkilö vastaa ilmoitusten käsittelystä, tarvittavien korjaavien ja ehkäisevien toimien suunnittelusta tapahtumien toistumisen estämiseksi. Tapahtumia käsitellään säännöllisesti henkilöstön kanssa. Esihenkilö päättää toimenpiteistä.

Haittatapahtumien ja läheltä piti -tilanteiden kirjaaminen, käsittely ja raportointi

Turvallisuuteen liittyvät vaaratapahtumat ilmoitetaan HaiPro -järjestelmään. Asiakkaisiin kohdistuneet haittatapahtumat kirjataan myös käytössä olevaan asiakas-/potilastietojärjestelmään. Asumisyksikön esihenkilö huolehtii, että ilmoitukset käsitellään viipymättä yhdessä asianomaisten; asiakkaan, tarvittaessa läheisten sekä työntekijöiden kanssa. Lisäksi korjaavat ja ehkäisevät toimet kirjataan ja toimien vaikutuksia seurataan. Tilanteet käsitellään yleisellä tasolla yksikön palaverissa, jotta niistä voitaisiin jatkossa oppia ja ennaltaehkäistä. Omavalvonnan kokonaisuudesta vastaava henkilö (esihenkilö) seuraa ja käsittelee HaiPro ilmoituksia viikoittain.

Korvattavia seurauksia aiheuttaneen haittatapahtuman käsittelyyn kuuluu asiakkaan tai läheisen informointi korvausten hakemisesta.

Vakava vaaratapahtuma käsitellään Pirkanmaan hyvinvointialueen menettelytapaohjeen mukaisesti. Menettelytapaohje on kuvattuna ohjekirjeessä (Asian tunnus 15950/2024):

Lisätietoa henkilöstölle: [Hoitoon tai palveluun liittyvän vakavan vaaratapahtuman tutkinta, ohjekirje](#)

Rikun ryhmäkodeilla poikkeamat tai haittatapahtuma -ilmoitukset käsitellään yksikköpalavereissa. Laatupoikkeamien, läheltä piti -tilanteiden ja haittatapahtumien varalle määritellään korjaavat toimenpiteet, joilla estetään tilanteen toistuminen jatkossa. Tällaisia ovat muun muassa tilanteiden syiden selvittäminen ja tarvittaessa toimintatapojen muuttaminen. Korjaavien toimenpiteiden vaikuttavuutta arvioidaan ja seurataan. Tavoitteena on poikkeamista oppiminen ja toiminnan parantaminen ja turvallisuuden edistäminen. Yksikössä käytettyjä käsittelyn keinoja ja korjaavia toimenpiteitä ovat esimerkiksi osaamista varmistavat verkkokurssit tai asukkaan turvallisuutta edistävä turvallisuus- tai kuntoutumissuunnitelma.

Ilmoitusten käsittely dokumentoidaan yksikön palaverimuistioihin sekä HaiPro-järjestelmän ilmoituskaavakkeelle. Laajemmista kehittämistoimenpiteistä laaditaan erillinen kehittämissuunnitelma.

- Henkilöstö on osallistunut HaiPro-ilmoittamisen koulutukseen 20.11.2024
- Esihenkilö ja sairaanhoitajat ovat osallistuneet HaiPro-käsittely koulutukseen 21.11.2024
- Vaaratapahtuman ja epäkohdan ilmoittaminen -verkkokurssin on suorittanut vuonna 2025 neljä henkilöä

Korjaavat toimenpiteet

Laatupoikkeamien, epäkohtien, läheltä piti -tilanteiden ja haittatapahtumien varalle määritellään korjaavat toimenpiteet, joilla estetään tilanteen toistuminen jatkossa. Tällaisia toimenpiteitä ovat muun muassa tilanteiden syiden selvittäminen ja tätä kautta menettelytapojen muuttaminen turvallisemmiksi. Korjaavista toimenpiteistä tehdään seurantakirjaukset ja -ilmoitukset, jotka tiedotetaan tarvittavassa laajuudessa henkilöstölle.

Asiat otetaan esille yhteisenä oppimisena, ei syyllistäen. Tapahtumille etsitään ratkaisuja ja ennakointia, jotta välttyttäisiin vastaavanlaisilta tapahtumilta.

Henkilökuntaa tiedotetaan työskentelyyn liittyvistä toimintatapojen muutoksista muun muassa yksikön palavereissa ja lähettämällä tiedote työntekijän työ sähköpostiin.

Palavereista kirjataan muistiot, jotka ovat luettavissa sekä tulosteena että toimintayksikön Teams-kanavalla. Yhteistyötahoja tiedotetaan tarvittaessa korjaavista toimenpiteistä tai toimintatapojen muutoksista.

Mikäli haattatapahtumasta ilmoittanut tai siinä mukana olleen työntekijän arvioidaan tarvitsevan apua tapahtuman käsittelyyn, ohjataan hänet työterveyshuoltoon.

Jälkipuinti

Jälkipuinti on työnantajan tarjoama ennalta ehkäisevä tukitoimi. Keskusteluja järjestetään äkillisten, traumaattisten ja normaalista poikkeavien tilanteiden käsittelyä varten. Istunto pohjautuu ohjattuun, luottamukselliseen keskusteluun, ja sitä suositellaan käytettäväksi matalalla kynnyksellä.

Tavoitteena on työntekijän omien normaalien reaktioiden tiedostaminen ja ymmärtäminen epänormaalissa, traumaattisessa tilanteessa, jälkireaktioiden lieventyminen sekä työkyvyn tukeminen, ammatillisen työotteen säilyttäminen ja vertaistuen saaminen sekä jakaminen.

Pirkanmaan hyvinvointialueella jälkipuintia suositellaan aina, kun työntekijät tai opiskelijat joutuvat työssään kohtaamaan traumaattisen, kriittisen tilanteen kuten esimerkiksi:

- väkivaltatilanne tai väkivallalla uhkailu, ns. läheltä piti-tilanteet, jotka uhkaavat työntekijän koskemattomuutta
- odottamaton kuolemantapaus; potilaan, asiakkaan tai työkaverin äkillinen kuolema
- potilasvahinko, hoitovirhe, työtaturma
- mikä tahansa muu työntekijää tai työyhteisöä kohdannut odottamaton erityistilanne

Yksilökohtainen jälkipuinti toteutetaan työterveyshuollon (Pirte) toimintana, ja prosessi käynnistetään ottamalla yhteyttä oman alueen työterveyshoitajaan tai Pirten kriisipuhelimeen.

Lisätietoa henkilöstölle: [Jälkipuinti](#)

Asumisyksikön henkilöstön käytettävissä on Pirhan ikäihmisten palveluiden intrasivustolle koostetut aineistot vakavan vaaratapahtumien tunnistamisen tueksi:

[Vakavat vaaratapahtumat - Ikäihmisten ja vammaisten palvelut](#)

4.3 Riskienhallinnan seuranta, raportointi ja osaamisen varmistaminen

Riskienhallinnan seuranta

Riskienhallinnan seuranta tarkoittaa riskien jatkuvaa tarkkailua ja arviointia siitä, miten hyvin riskit ovat hallinnassa ja miten sovitut toimenpiteet vaikuttavat. Nimetyt työsuojeluvaltuutetut toimivat esihenkilöiden tukena työturvallisuusasioissa.

Rikun ryhmäkotien asumisyksikön esihenkilö seuraa ja arvioi jatkuvasti toteutettujen korjaavien ja ehkäisevien toimien vaikuttavuutta osana omavalvontasuunnitelman seurantaa. Esihenkilö huolehtii, että ilmoitettuja tapahtumia ja niiden perusteella suunniteltuja ja toteutettuja korjaavia ja ehkäiseviä toimia käsitellään henkilöstön kanssa. Yksikön turvallisuusyhdyshenkilö tukee ja avustaa esihenkilöä riskienhallintaan liittyvissä käytännön tehtävissä.

Ikäihmisten palveluiden laajennettu johtoryhmä muodostaa toimialueitasoisen turvallisuustyöryhmän. Palvelupäälliköt ja palvelujohtaja muodostavat vastuualuekohtaisen turvallisuustyöryhmän. Edellä mainitut turvallisuustyöryhmät ja vastuuyksikkötasoiset turvallisuustyöryhmät kokoontuvat säännöllisesti ja koordinoivat erilaisia turvallisuuteen liittyviä asioita. Turvallisuustyöryhmien tehtävänä on kehittää ja suunnitella riskienhallinnan ja turvallisuuden käytäntöjä.

Riskienhallinnan raportointi

Esihenkilö tiedottaa palvelupäällikköä viipymättä merkittävistä ongelmista sekä toimintaa uhkaavista keskeisistä riskeistä ja niiden hallinnan riittämättömyydestä. Palvelupäällikkö tiedottaa palvelujohtajaa, joka tiedottaa tarvittaessa toimialue- ja linjajohtoa.

Riskienhallintaa koskevat kirjalliset raportit käsitellään säännöllisesti ikäihmisten palveluiden laajennetussa johtoryhmässä ja vastuualueiden sekä vastuuyksiköiden johtotiimeissä. Käsittelyn jälkeen päätetään tarvittavista jatkotoimenpiteistä.

Osaamisen varmistaminen

Turvallisuuteen liittyviä asioita käsitellään asumisen palveluiden vastuuyksikkö- ja vastuualueen turvallisuustyöryhmissä säännöllisesti, mm. HaiPro-vaaratilanneraportit puolivuositain. Ikäihmisten palvelujen laajennetussa johtoryhmässä käsitellään toimialuekohtaiset turvallisuusasiat.

Ikäihmisten asumisen palveluissa HaiPro- raportit käsitellään lähiesihenkilön toimesta toimintayksikön palaverissa henkilöstön kanssa 1–2 viikon välein ja palvelupäällikön toimesta alueen johtotiimissä kvartaaleittain. Kootusti HaiPro- raportit käsitellään ikäihmisten palvelujen johtoryhmässä kvartaaleittain. Toimintayksiköiden työturvallisuusriskit päivitetään Granite- järjestelmässä vähintään kaksi kertaa vuodessa. Riskien arviointi toimenpiteineen tehdään yhdessä henkilöstön kanssa esihenkilön ja turvallisuusyhdyshenkilön johdolla. Riskien seuranta toteutetaan ajantasaisesti toimintayksikköpalavereissa.

Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä on kaksi nimettyä turvallisuusyhdyshenkilöä, jotka toimivat yhteistyössä oman esihenkilönsä kanssa turvallisuusasioiden edistämiseksi.

Turvallisuusyhdyshenkilön tehtäviin kuuluu:

- Tiedon välitys ajankohtaisista turvallisuuteen liittyvistä asioista lähiesihenkilölle sekä henkilöstölle, että turvallisuustyöryhmälle.
- Turvallisuuteen liittyvien ohjeiden laatiminen, päivittäminen ja jalkauttaminen yhteistyössä lähiesihenkilön kanssa, huomioiden myös varautuminen. Osallistuminen uuden työntekijän perehdytykseen.
- Osallistuminen turvallisuustyöryhmän työskentelyyn sekä yhteistyö muiden turvallisuusyhdyshenkilöiden kanssa palvelualueitasoisesti.
- Osallistuminen turvallisuuteen liittyviin koulutuksiin ja tiedon välittäminen niistä henkilöstölle.

- Osallistuminen turvallisuus- ja tietoturvakierroksille, sekä sisäisiin palotarkastuksiin.
- Osallistuminen pyydettyä HaiPro-ilmoitusten käsittelyyn.
- Osallistuminen esihenkilön tukena riskien arvioinnin prosesseihin (Granite).

Turvallisuusyhdyskunnat Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä ovat koulutautuneet kattavasti turvallisuuden aihepiiriin ympärillä.

Lisätietoa henkilöstölle: [Turvallisuus](#)

4.4 Ostopalvelut ja alihankinta

Palvelunjärjestäjä varmistaa palveluyksikön omavalvonnan ja palvelun laadun toteutuminen ostopalvelu- ja alihankintatilanteissa. Sopimuksen kautta hankittavan palvelun laadun tulee vastata omana toimintana tuotetun palvelun laatua. Mikäli puutteita havaitaan, varmistetaan potilas- / asiakasturvallisuus ja puutteet dokumentoidaan. Viipymättä otetaan yhteyttä yksikön esihenkilöön ja käynnistetään vuoropuhelu sopimuskumppanin kanssa laatuerojen korjaamiseksi.

4.5 Valmius- ja jatkuvuudenhallinta

Valmiuden- ja jatkuvuudenhallinnalla varmistetaan, että organisaatiolla on kyky hoitaa sille kuuluvat tehtävät mahdollisimman häiriöttömästi ja huolehtia mahdollisista uusista, tavanomaisista poikkeavista tehtävistä kaikissa tilanteissa. Pirkanmaan hyvinvointialueen ydintehtävä on sosiaali-, terveys- ja pelastuspalveluiden järjestäminen kaikissa olosuhteissa.

Kokonaisvarautuminen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin muodostuu Pirkanmaan hyvinvointialuetta koskevasta valmiussuunnitelmasta sekä tehtäväalueiden ja palvelutuotannon valmiussuunnitelmista.

Rikun ryhmäkotien asumisyksikön esihenkilö vastaa yksikön valmius- ja jatkuvuudenhallinnasta ja tähän liittyvien yksikkökohtaisten suunnitelmien ja ohjeiden

ajantasaisuudesta. Jokaisessa yksikössä on erikseen nimetty turvallisuusyhdyshenkilö, joka toimii turvallisuusasioissa yhteistyössä esihenkilön kanssa.

Ikäihmisten palveluissa on laadittu yksikkökohtaiset pelastus- ja varautumissuunnitelmat sekä toimintaohjeet häiriötilanteita varten. Pelastussuunnitelma päivitetään vähintään kerran vuodessa ja aina suunnitelmaan vaikuttavien muutosten yhteydessä. Asumisen palveluiden yksikössä on laadittu myös poistumisturvallisuusselvitys, joka päivitetään vähintään kolmen vuoden välein ja aina toiminnan oleellisesti muuttuessa. Pelastus- ja varautumissuunnitelmat ja niihin tehdyt muutokset käsitellään ajankohtaisesti henkilöstön kanssa esihenkilön johdolla yksikön palaverissa.

Yksikössä toteutetaan säännöllisesti pelastuslaitoksen palotarkastukset ja kahden vuoden välein omatoiminen sisäinen palotarkastus. Henkilöstön turvallisuusosaamista ylläpidetään säännöllisesti järjestettävillä koulutuksilla ja alkusammutusharjoituksilla.

Rikun ryhmäkotien asumisyksikössä toteutetaan turvallisuuskävely kerran vuodessa sekä tila- ja toimintamuutosten jälkeen. Turvallisuuskävely on osa uuden työntekijän perehdytystä. Turvallisuuskävely voidaan järjestää niin yksittäisille työntekijöille kuin suuremmalle ryhmälle. Turvallisuuskävelystä täytetään turvallisuuskävelylomake, johon kirjataan käsitellyt asiat ja mahdollisesti esille tulevat korjaus- ja kehitystarpeet.

Esihenkilön vastuulla on varmistaa, että kaikki työntekijät osallistuvat turvallisuuskävelyyn työsuhteen alussa ja säännöllisesti tämän jälkeen. Esihenkilön tulee dokumentoida turvallisuuskävelyjen ajankohta ja osallistujat.

Lisätietoja: [Pirkanmaan hyvinvointialue, valmiussuunnitelman yleinen osa - pirha.fi](https://www.pirha.fi/valmiussuunnitelman-yleinen-osa)

5 Omavalvonnan toimeenpano ja toteutumisen seuranta

5.1 Toimeenpano

Rikun ryhmäkotien asumisyksikön omavalvontasuunnitelmaa tarkastellaan henkilöstön kanssa yksikön viikoittaisissa palavereissa eri aihealueiden (esim. asiakasturvallisuus, laatutavoitteet, strategia) yhteydessä. Omavalvontasuunnitelma on osa perehdytystä ja työhön opastusta. Omavalvontasuunnitelman päivityksistä viestitään henkilöstölle palavereissa ja Teams-kanavalla.

5.2 Toteutumisen seuranta ja raportointi

Omavalvonnan toteutumisen seuranta

Palvelualueen / yksikön vastuuhenkilöt ja henkilökunta seuraavat omavalvontasuunnitelmassa kuvatun toiminnan toteutumista jatkuvasti. Jos toiminnassa havaitaan puutteellisuuksia, yksikkö tekee korjaavat toimenpiteet asian kuntoon saattamiseksi.

Ikäihmisten palveluiden toimialueella määritellään vuosittain kohdassa 3.1. mainitut RAI- laatutavoitteet, joiden mukaisia mittareita hyödynnetään toimialue-, vastuualue- ja vastuuyksikkötasoisena omavalvonnan toteutumisen seurannassa. RAI- laatutavoitteiden mittaritietoja hyödynnetään myös yksikkökohtaisten omavalvontasuunnitelmien toteutumisen seurannassa.

Rikun ryhmäkotien asumisyksikön omavalvontasuunnitelman seurannan kokonaisuus muodostuu useista osa-alueista: esimerkiksi RAI-arvioinnit ja laatutavoitteet, HaiPro-ilmoitukset sekä erilaisten tarkastusten tarkastusraportit ja pöytäkirjat ovat seurannan työkaluja, joilla esihenkilö ja myös koko työyhteisö pystyy seuraamaan omavalvonnan toteutumista. Asiakas- ja läheispalautteet erityisesti arjessa mutta myös esimerkiksi THL:n Kerro palvelustasi -kyselyn kautta, antavat arvokasta tietoa omavalvonnan toteutumisesta.

Omavalvontasuunnitelman seurannassa havaitut puutteet korjataan ensisijaisesti toimintatapoja muuttamalla ja puutteiden juurisyitä selvittämällä, jotta korjaavat toimenpiteet ovat vaikuttavia. Korjaavia toimenpiteitä ovat mm. puutteen avoin käsittely, koulutus ja oppiminen sekä toimitavan muuttaminen.

Omavalvonnan raportointi

Toiminnassa havaittujen epäkohtien korjaustoimenpiteet raportoidaan kolmen kuukauden välein ennalta määritellyillä mittareilla. Raportit julkaistaan vastuualueitasoisesti Pirkanmaan hyvinvointialueen verkkosivuilla ([Omavalvontasuunnitelmat - pirha.fi](http://omavalvontasuunnitelmat-pirha.fi))

Rikun ryhmäkotien asumisyksikön esihenkilö tiedottaa henkilöstöään vastuualueitasoisen omavalvontasuunnitelman seurantaraportista ja huolehtii ajantasaisen raportin nähtävilläolosta yksikössään.

Lisätietoa: [lkaihmissen ja vammaisten palvelujen omavalvontasuunnitelmat - pirha.fi](http://lkaihmissen-ja-vammaisten-palvelujen-omavalvontasuunnitelmat-pirha.fi)

6 Omavalvontasuunnitelman hyväksyntä

Omavalvontasuunnitelma päivitetty (paikka ja päiväys)

Kangasala 8.4.2026

Palveluyksikön vastuhenkilö

Janni Kuivanen, osastonhoitaja

Omavalvontasuunnitelman hyväksyjä

Minna Nummi, palvelujohtaja

